

ส่วนที่ 1

การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

1.1 วิสัยทัศน์และภาพรวมการประกอบธุรกิจของบริษัทฯ

บริษัทฯ เป็นผู้ประกอบกิจการโรงกลั่นปิโตรเลียม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแบบครบวงจร (integrated) อีกทั้งบริษัทฯ ทำการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อะโรมาติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ซึ่งบริษัทฯ และบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้องได้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยมากกว่า 120 ปี บริษัทฯ ขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแก่ลูกค้ารายย่อยผ่านทางเครือข่ายที่กว้างขวางของสถานีบริการน้ำมันค้าปลีกภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ รวมทั้งขายโดยตรงให้แก่ลูกค้าในภาคอุตสาหกรรม การค้าส่ง การบินและการเดินเรือ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังขายผลิตภัณฑ์อะโรมาติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ที่บริษัทฯ ผลิตให้แก่ลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ และเพื่อจำหน่ายไปยังต่างประเทศ

บริษัทฯ เป็นหนึ่งในบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น (Exxon Mobil Corporation) ซึ่งเป็นหนึ่งในบริษัทพลังงานที่ใหญ่ที่สุดของโลก บริษัทฯ ยึดถือแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างมีวินัยสูงของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ซึ่งเน้นที่ปัจจัยพื้นฐานระยะยาวและการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ ประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งบริษัทฯ ได้รับจากการเป็นหนึ่งในบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ยังรวมถึงความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการน้ำมันดิบและวัตถุดิบ เครื่องจักรการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์ทั่วโลก การบริการทางด้านเทคโนโลยี การดำเนินงานและวิศวกรรมที่ทันสมัย และโครงการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้รับประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้า “เอสโซ่” และเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ซึ่งได้รับการอนุญาตให้ใช้สิทธิจากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น รวมทั้งความช่วยเหลือทางด้านบุคลากรฝ่ายบริหารจัดการและเทคนิค และการสนับสนุนทางด้านธุรกิจจากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ ซึ่งผลิตในประเทศไทย รวมถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตาและยางมะตอย อีกทั้งบริษัทฯ ยังมีผลิตภัณฑ์หล่อลื่นจำหน่าย นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแล้ว บริษัทฯ มีผลิตภัณฑ์อะโรมาติกส์ ซึ่งประกอบด้วยพาราไซลินที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตกรดเทเรฟทาลิก (purified terephthalic acid (“PTA”)) ซึ่งจะนำไปใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตแผ่นฟิล์ม โพลีเอสเตอร์ บรรจุภัณฑ์ เรซินและผ้าใยสังเคราะห์ ส่วนเคมีภัณฑ์อื่นๆ ของบริษัทฯ ได้แก่ สารทำละลาย (solvents) และสารพลาสติกไซเซอร์ (plasticizers)

บริษัทฯ เป็นเจ้าของและผู้ประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์ (complex refinery) ซึ่งมีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบ 174,000 บาร์เรลต่อวัน และเป็นเจ้าของและผู้ประกอบการโรงงานอะโรมาติกส์ (aromatics plant) ซึ่งมีกำลังการผลิตพาราไซลิน 500,000 ตันต่อปี และหน่วยผลิตสารทำละลายซึ่งมีกำลังการผลิต 50,000 ตันต่อปี โดยโรงงานแต่ละแห่งนี้ได้เชื่อมโยงเข้ากับหน่วยกลั่นน้ำมันและกระบวนการกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ แบบครบวงจร ทั้งนี้ หน่วยกลั่นน้ำมันดิบและหน่วยผลิตของบริษัทฯ มีที่ตั้งซึ่งมีความได้เปรียบเพราะอยู่ใกล้กับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี และอยู่

ห่างไปเพียงประมาณ 120 กิโลเมตรทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นตลาดหลักที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ ความได้เปรียบของที่ตั้งโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ยังช่วยลดต้นทุนและก่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ โดยผ่านทั้งทางท่อส่ง ทางรถบรรทุกและทางเรือ

1.2 ความเป็นมาและพัฒนาการที่สำคัญ

1.2.1 ความเป็นมา

บริษัทฯ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งจดทะเบียนจัดตั้งและมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย บริษัทฯ จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในปี 2508 อย่างไรก็ดีตาม บริษัทฯ และบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้อง ประกอบธุรกิจในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลากว่า 120 ปี บริษัทฯ ได้จดทะเบียนแปรสภาพจากบริษัทเอกชนจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2539 และหุ้นสามัญของบริษัทฯ ได้เข้าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 6 พฤษภาคม 2551 ปัจจุบันบริษัทเอ็กซอน โมบิล เอเชีย โฮลดิ้ง ไพรวเท ลิมิเตด ถือหุ้นในบริษัทฯ เป็นจำนวนร้อยละ 65.99 ของหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมดของบริษัทฯ และกองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงการคลังในปี 2546 ถือหุ้นในบริษัทฯ เป็นจำนวนร้อยละ 7.33 และมีผู้ถือหุ้นอื่นในตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ถือหุ้นที่เหลือร้อยละ 26.68 ของหุ้นที่จำหน่ายแล้ว

โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ได้เริ่มดำเนินงานในปี 2514 และต่อมาบริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ขยายโรงงานและประกอบกิจการโรงงานกลั่นน้ำมันแรงขนาดใช้น้ำมันดิบวันละไม่เกิน 35,000 บาร์เรล ภายใต้สัญญาประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรมกับบริษัทฯ ลงวันที่ 14 มีนาคม 2516 และในปี 2528 รัฐบาลได้อนุมัติให้บริษัทฯ เพิ่มกำลังการกลั่นน้ำมันดิบเป็นวันละ 63,000 บาร์เรล จากการปรับปรุงเพิ่มปริมาณการผลิต (debottleneck) หลังจากนั้น ในปี 2534 รัฐบาลได้อนุมัติการเพิ่มกำลังการกลั่นน้ำมันดิบที่ได้รับอนุญาตของโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ เป็นวันละ 185,000 บาร์เรล บริษัทฯ ได้ทยอยเพิ่มกำลังการกลั่นน้ำมันดิบของโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนมีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบในปัจจุบันอยู่ที่วันละ 174,000 บาร์เรล

ในปี 2541 บริษัทฯ เริ่มก่อสร้างโรงงานอะโรเมติกส์ ณ พื้นที่โรงกลั่นน้ำมันศรีราชาของบริษัทฯ การก่อสร้างโรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2542 โดยมีกำลังการผลิตพาราไซลีนปีละ 350,000 ตัน นับแต่วันเริ่มดำเนินการ (start-up) การดำเนินงานของโรงงานอะโรเมติกส์ได้ถูกประสานเชื่อมโยงเข้ากับโรงกลั่นน้ำมันแบบครบวงจร ในปี 2547 บริษัทฯ ได้เพิ่มกำลังการผลิตเป็นปีละ 500,000 ตัน โดยโครงการเพิ่มกำลังการผลิตด้วยต้นทุนต่ำ ซึ่งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตวัตถุดิบพาราไซลีน (paraxylene feedstocks) ของบริษัทฯ เอง ด้วยการแปลงหน่วย Powerformer ที่ไม่ได้ใช้งานให้เป็นหน่วยผลิตวัตถุดิบพาราไซลีน หน่วยผลิตนี้ใช้ปฏิกิริยาทรานส์อัลคิลเลชัน (Transalkylation) เพื่อไปทำการปรับปรุงสารอะโรเมติกส์หนัก (heavy aromatics streams) และสารเบนซีน (benzene) ให้เป็นวัตถุดิบไซลีน (xylene feedstocks) โดยมีกำลังการผลิตเทียบเท่าพาราไซลีน (paraxylene equivalent) ประมาณปีละ 120,000 ตัน

หน่วยผลิตสารทำละลาย (solvent production unit) ซึ่งบริษัทฯ ได้รับโอนมาจาก บริษัท เอ็กซอน โมบิล เคมี (ประเทศไทย) จำกัด ในวันที่ 1 กันยายน 2550 ได้เริ่มดำเนินการดำเนินงานในปี 2533 มีกำลังการผลิตปีละ 30,000 ตัน และสืบเนื่องจากการปรับปริมาณกระบวนการผลิต (debottleneck) หลายครั้ง ส่งผลให้ในปัจจุบัน หน่วยผลิตสารทำละลายนี้มีกำลังการผลิตปีละ 50,000 ตัน โดยหน่วยผลิตดังกล่าวได้ถูกประสานเชื่อมโยงเข้ากับ โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ภายในปี 2554 บริษัทฯ ยังสามารถก่อสร้างโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันซึ่งเป็นการลงทุนใหญ่เป็นอันดับสอง เท่าที่เคยลงทุนมาเสร็จสิ้นลง และสามารถเริ่มกระบวนการผลิตน้ำมันดีเซลและเบนซินที่มี กำมะถันต่ำตามมาตรฐานยูโร 4 โดยบริษัทฯ ได้ก่อสร้างโครงการเสร็จสิ้นก่อนกำหนดตามกฎหมายและในวงเงิน ที่ต่ำกว่างบประมาณ 13,000,000,000 บาท

1.2.2 พัฒนาการที่สำคัญ

พัฒนาการที่สำคัญที่ผ่านมาของบริษัทฯ สามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

- ปี 2535 - กระทรวงการคลังเข้าถือหุ้นในบริษัทฯ ด้วยสัดส่วนร้อยละ 12.5 ในวันที่ 2 มีนาคม 2535
- ปี 2539 - บริษัทฯ ได้จดทะเบียนแปรสภาพจากบริษัทเอกชนจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัด โดยใช้ชื่อว่า “บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)” เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2539
 - บริษัทฯ ได้ก่อสร้างหน่วยผลิตยางมะตอยน้ำ ในบริเวณคลังศรีราชาแล้วเสร็จสมบูรณ์ในเดือน พฤษภาคม
- ปี 2540 - บริษัทฯ ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชียในช่วงปี 2540 และปัจจัยสถานะ แวดล้อมที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ โรงกลั่นน้ำมันรายอื่นๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้ ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศเปลี่ยนระบบเงินตราต่างประเทศเป็นแบบ ลอยตัว บริษัทฯ มีผลขาดทุนที่รับรู้แล้วและยังไม่ได้รับรู้จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สำหรับหนี้สินในสกุลดอลลาร์สหรัฐ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นจำนวน 15,500 ล้านบาท
 - ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2540 คลังศรีราชาได้รับใบรับรองมาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ในด้านกระบวนการผลิต การติดตั้งและบริการผลิตภัณฑ์ยางมะตอยจากสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สมอ)
- ปี 2541 - วันที่ 24 มีนาคม 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ตราครุฑแก่บริษัทฯ ให้เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจปีโตรเลียมในประเทศไทยโดยได้รับ พระบรมราชานุญาต
 - บริษัทฯ เริ่มการก่อสร้างโรงงานอะโรเมติกส์ขึ้นในบริเวณโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา
- ปี 2542 - จากการที่บริษัทฯ ต้องมีภาระหนี้สินเป็นจำนวนมากอันเป็นผลมาจากการประกาศเปลี่ยนระบบ เงินตราต่างประเทศเป็นแบบลอยตัวของรัฐบาลในปี 2540 และผลกระทบที่ต่อเนื่องจากเหตุการณ์ ดังกล่าว ในระหว่างปี 2542 ถึงปี 2544 บริษัทฯ จึงได้ออกค้ำสัญญาใช้เงินที่จ่ายดอกเบี้ยครั้งเดียว

- เมื่อครบกำหนด (zero coupon bonds) ซึ่งครบกำหนดในช่วงเวลาระหว่างปี 2552 ถึงปี 2555 ให้แก่บริษัทอื่นในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำเงินที่ได้รับนั้นไปชำระคืนหนี้เดิม และยืกระยะเวลาในการชำระหนี้ของบริษัทฯ ออกไป
- โรงงานอะโรเมติกส์ทดลองเดินเครื่องครั้งแรก และเริ่มการผลิตในเดือนสิงหาคม
- ปี 2543 - ในเดือนธันวาคม 2543 เพื่อเพิ่มสภาพคล่องของบริษัทฯ ทางบริษัทฯ จึงได้เข้าทำสัญญาขายสินทรัพย์และสัญญาเช่าสินทรัพย์กับบริษัท เอ็กซอน โมบิลเคมี (ประเทศไทย) จำกัด โดยบริษัทฯ ได้ขายอุปกรณ์และเครื่องจักรของโรงกลั่นน้ำมันรวมทั้งสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่บริษัท เอ็กซอน โมบิลเคมี (ประเทศไทย) จำกัด เป็นจำนวนเงินประมาณ 20,834 ล้านบาท โดยราคาของสินทรัพย์กำหนดด้วยมูลค่าตลาดปัจจุบัน (fair market value) ซึ่งประเมินโดยผู้ประเมินสินทรัพย์อิสระ และในวันเดียวกันนั้น บริษัทฯ ได้เช่าอุปกรณ์และสินทรัพย์ต่าง ๆ เหล่านั้นกลับคืนภายใต้เงื่อนไขของสัญญาเช่าสินทรัพย์เป็นระยะเวลา 12 ปี โดยบริษัทฯ ได้บันทึกเป็นสัญญาเช่าทางการเงิน
- ปี 2544 - บริษัทฯ ได้รวมกิจการกับสิทธิและประโยชน์ของบริษัท โมบิลออยล์ไทยแลนด์ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจภายใต้ชื่อของบริษัทฯ
- ปี 2547 - บริษัทฯ ได้เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตวัตถุดิบพาราไซลีน (paraxylene feedstock) ของบริษัทฯ ด้วยการแปลงหน่วย Powerformer ที่ไม่ได้ใช้งานให้เป็นหน่วยผลิตวัตถุดิบพาราไซลีน หน่วยผลิตนี้ใช้ปฏิกิริยาทรานส์อัลคิเลชัน (Transalkylation) เพื่อไปทำการปรับปรุงสารอะโรเมติกส์หนัก (heavy aromatics streams) และสารเบนซีน (benzene) ให้เป็นวัตถุดิบไซลีน (xylene feedstocks) โดยมีกำลังการผลิตเทียบเท่าพาราไซลีน (paraxylene equivalent) ประมาณปีละ 120,000 ตัน
- ปี 2550 - บริษัทฯ ได้ดำเนินการปรับโครงสร้างกิจการและโครงสร้างเงินทุนของบริษัทฯ ซึ่งประกอบด้วย (ก) การเพิ่มทุนของบริษัทฯ และการยกเลิกสัญญาเช่าทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์โรงกลั่นน้ำมัน เพื่อนำเงินไปชำระหนี้เงินกู้เดิม (ข) การรับโอนกิจการของบริษัท เอ็กซอน โมบิลเคมี (ประเทศไทย) จำกัด เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทฯ (ค) การล้างผลขาดทุนสะสม และ (ง) การจัดหาแหล่งเงินกู้ใหม่เพื่อนำมาชำระหนี้สินระยะยาวที่มีอยู่เดิม
- ปี 2551 - บริษัทฯ ออกหุ้นสามัญ เพื่อเสนอขายต่อประชาชนเป็นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยหุ้นของบริษัทฯ เริ่มมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2551
- ปี 2553 - กระทรวงการคลังได้จำหน่ายหุ้นของบริษัทฯ เป็นจำนวนร้อยละ 7.33 ให้กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงการคลัง ในปี 2546 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553 โดยมีเงื่อนไขเดียวกับกองหลักทรัพย์เดิมที่กระทรวงการคลังได้จำหน่ายให้กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ซึ่งกระทรวงการคลังสามารถซื้อหลักทรัพย์ดังกล่าวคืนได้เมื่อสิ้นสุดโครงการในปี 2556
- ปี 2554 - บริษัทฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพน้ำมัน ณ โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา เพื่อลดปริมาณกำมะถันและสารเบนซีนในน้ำมันเบนซิน และลดปริมาณกำมะถันในน้ำมันดีเซลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในวันที่ 1 มกราคม 2555 ตามมาตรฐานและภายในเวลาที่รัฐบาลกำหนด
- ปี 2557 - บริษัทฯ และบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้อง ประกอบธุรกิจในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลา 120 ปี

ปี 2559 - บริษัทฯ ได้ดำเนินโครงการเปลี่ยนสถานบริการน้ำมันที่ดำเนินการโดยบริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด (บริษัทย่อยที่บริษัทฯ มีอำนาจควบคุม) มาเป็นสถานบริการน้ำมันที่ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 บริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการชำระบัญชี

1.3 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

บริษัทฯ เป็นหนึ่งในบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น โดย บริษัท เอ็กซอน โมบิล เอเชีย โฮลดิ้ง ไพรเวท ลิมิเต็ดถือหุ้นในบริษัทฯ เป็นจำนวนร้อยละ 65.99 และกองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ 7.33 และมีผู้ถือหุ้นอื่นในตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ถือหุ้นที่เหลือร้อยละ 26.68 ของหุ้นที่จำหน่ายแล้ว

บริษัทฯ มีบริษัทย่อย 5 บริษัท ได้แก่ บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด บริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด บริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด (ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการชำระบัญชี) และบริษัท โมบิล เอ็นเทอร์ไพรซิส (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบกิจการให้เช่าที่ดินแก่บริษัทฯ ภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว โดยหุ้นของบริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบด้วยหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัดมีทุนชำระแล้ว 3,333,400 บาท โดยบริษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นสามัญทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 30 ของหุ้นที่ออกและจำหน่ายทั้งหมดของบริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด สำหรับหุ้นที่เหลือเป็นหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งถือโดยพนักงานของบริษัทฯ และ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และในทางบัญชี บริษัทฯ ได้นำผลการดำเนินงานของบริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด มารวมไว้ในงบการเงินรวมของบริษัทฯ

บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบกิจการให้เช่าที่ดินแก่บริษัทฯ ภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว โดยหุ้นของบริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบด้วยหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด มีทุนชำระแล้ว 10,000,000 บาท โดยบริษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นสามัญทั้งหมดซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 49 ของหุ้นที่ออกและจำหน่ายทั้งหมดของบริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด สำหรับหุ้นที่เหลือเป็นหุ้นบุริมสิทธิซึ่งถือโดยพนักงานของบริษัทฯ และ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และในทางบัญชี บริษัทฯ ได้นำผลการดำเนินงานของบริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด มารวมไว้ในงบการเงินรวมของบริษัทฯ

บริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด ประกอบกิจการให้เช่าที่ดินและอาคารสำนักงานแก่บริษัทฯ ภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว โดยหุ้นของบริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด ประกอบด้วยหุ้นสามัญกลุ่ม ก และหุ้นสามัญกลุ่ม ข โดยบริษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นสามัญกลุ่ม ข จำนวนประมาณร้อยละ 33 ของหุ้นที่ออกและจำหน่ายทั้งหมดของบริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด มีทุนชำระแล้ว 10,000,000 บาท และในทางบัญชี บริษัทฯ ได้นำผลการดำเนินงานของบริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด มารวมไว้ในงบการเงินรวมของบริษัทฯ

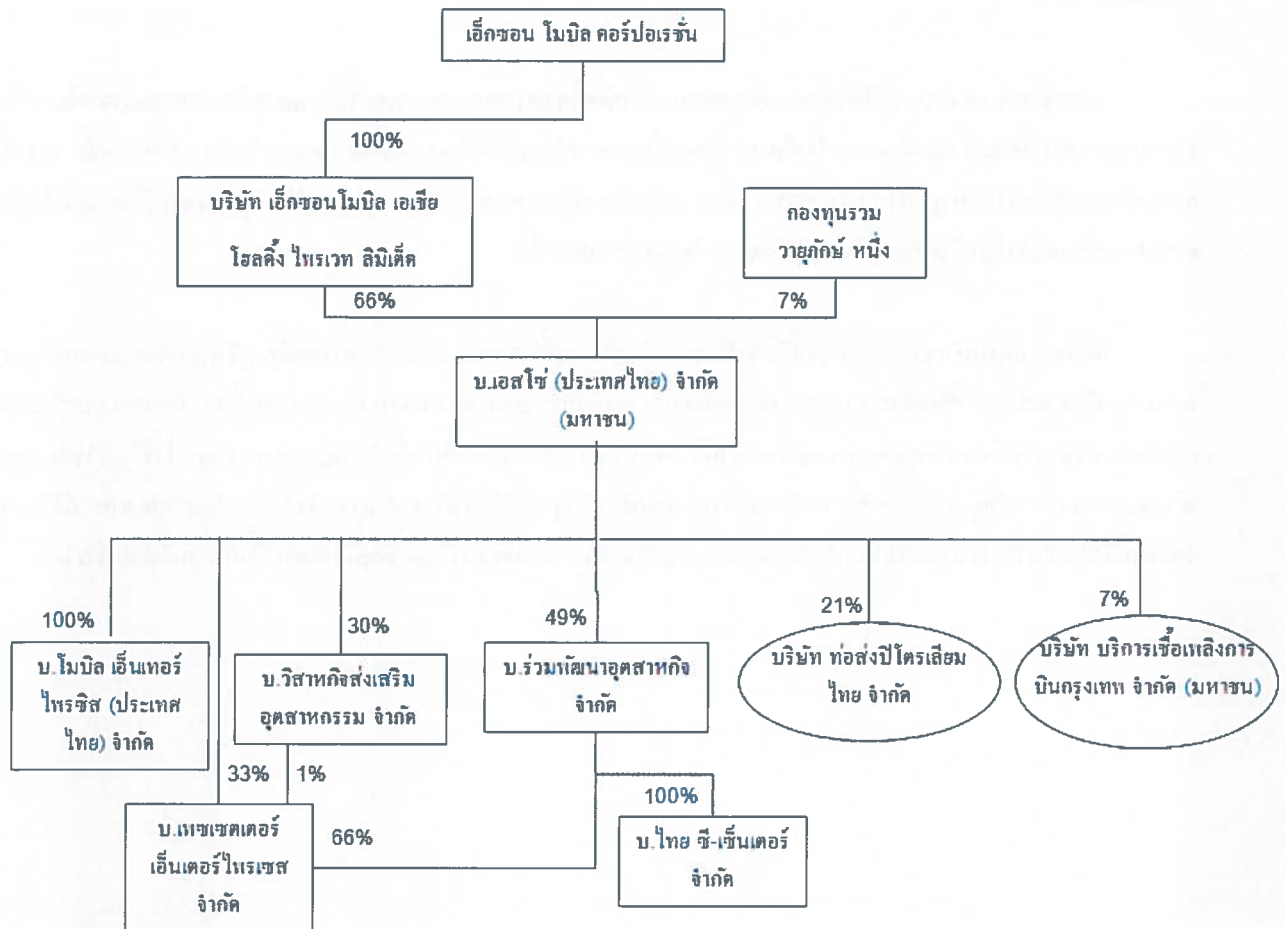
บริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด ดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมันที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมภายใต้ตราสินค้า เอสโซ่ และ โมบิล และดำเนินธุรกิจร้านสะดวกซื้อที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ และในทางบัญชี บริษัทฯ ได้นำผลการดำเนินงานของบริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด มารวมไว้ในงบการเงินรวมของบริษัทฯ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 บริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการชำระบัญชี ทั้งนี้ เป็นผลมาจากโครงการเปลี่ยนสถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินการโดยบริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด มาเป็น สถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

บริษัท โมบิล เอ็นเทอร์ไพรซิส (ประเทศไทย) จำกัด ดำเนินธุรกิจให้บริการจำหน่ายและขนส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน บริษัทดังกล่าวยังไม่ได้ประกอบธุรกิจ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัท โมบิล เอ็นเทอร์ไพรซิส (ประเทศไทย) จำกัด มีทุนชำระแล้ว 3,333,000 บาท

นอกจากนี้บริษัทฯ ได้ถือหุ้นในบริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด และ บริษัทเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยบริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด เป็นบริษัทร่วม (Associate) ระหว่างบริษัทฯ และผู้ประกอบการน้ำมันรายอื่น ๆ เพื่อทำการก่อสร้างและดำเนินการระบบท่อส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ซึ่งขนส่งผลิตภัณฑ์น้ำมันใส (clean products) จากทั้งโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ และ โรงกลั่นน้ำมันของ บมจ ไทยออยล์ ในศรีราชาไปยังท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมืองและสุวรรณภูมิ) และคลังน้ำมันในอำเภอลำลูกกา และในจังหวัดสระบุรี และบริษัท เชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจทางด้านการบริหารจัดการจัดเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน และให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิงแก่อากาศยาน

แผนภูมิต่อไปนี้แสดงถึงโครงสร้างการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ที่บริษัทฯ ถือหุ้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ณ วันที่

31 ธันวาคม 2559

1.4 ความสัมพันธ์กับเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และบริษัทในเครือ

บริษัทฯ ในฐานะหนึ่งในบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ได้นำแนวทางที่มีความเป็นระเบียบวินัยอย่างสูงของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น มาใช้ในธุรกิจและการดำเนินงาน รูปแบบการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ มุ่งเน้นที่ปัจจัยพื้นฐานระยะยาวและการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น บริษัทฯ ได้รับการสนับสนุนทางด้านการดำเนินงาน เทคโนโลยีและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น บริษัทฯ สามารถใช้ประโยชน์จากความสามารถในการจัดหาน้ำมันดิบทั่วโลกของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อการจัดหาน้ำมันดิบอย่างมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและมีแหล่งวัตถุดิบที่แน่นอนเพื่อการดำเนินการกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ และยังสามารถใช้เครือข่ายข้อมูลการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์ที่มีอยู่ทั่วโลกของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของบริษัทฯ และเนื่องจากบริษัทฯ เข้าเป็นผู้สัญญาในสัญญาวิจัยพื้นฐาน (Standard Research Agreement) กับบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น บริษัทฯ จึงมีสิทธิในโครงการวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินการโดยบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้อง

บริษัทฯ ได้เข้าทำสัญญากับบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นซึ่งให้การสนับสนุนทางด้านธุรกิจและเทคโนโลยีเพื่อให้มีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุน รวมทั้งการบัญชี การบริการลูกค้า งานทรัพยากรบุคคลและบริการสารสนเทศ ฯลฯ

นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้รับประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้า “เอสโซ่” และเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิจากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น รวมทั้งความช่วยเหลือทางด้านบุคลากรฝ่ายบริหารจัดการและเทคนิค และการสนับสนุนทางด้านธุรกิจจากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น

ด้วยความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งที่มีกับเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และบริษัทในเครือ บริษัทฯ จึงสามารถสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเป็นเลิศ และสามารถพัฒนาความเชี่ยวชาญของพนักงานได้อย่างต่อเนื่อง มีการหมุนเวียนให้พนักงานไปทำงานกับบริษัทต่าง ๆ ในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อให้มีประสบการณ์กว้างไกลยิ่งขึ้น และเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญ บริษัทฯ เชื่อว่าการแลกเปลี่ยนพนักงานช่วยให้บริษัทฯ สามารถจงใจและรักษามูลค่าที่มีความโดดเด่นไว้ได้ อีกทั้งทำให้มั่นใจว่า บริษัทฯ จะสามารถดำรงรักษามาตรฐานขั้นสูงของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นได้

2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ

โครงสร้างรายได้

รายได้จากการขาย ประกอบด้วยส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน (Downstream Segment) และส่วนธุรกิจปิโตรเคมี (Petrochemical Segment) โดยส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน ประกอบด้วยยอดขายจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงน้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา (ประกอบด้วยก๊าซปิโตรเลียมเหลว และน้ำมันเบนซิน) น้ำมันสำเร็จรูปชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา (ประกอบด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด และน้ำมันดีเซล) และน้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก (ประกอบด้วยน้ำมันเตาและยางมะตอย) และผลิตภัณฑ์หล่อลื่น ส่วนธุรกิจปิโตรเคมี ประกอบด้วยรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงพาราไซลีน สารเบนซินเข้มข้น สารทำละลายและสารพลาสติกไซเซอร์ ทั้งนี้ ราคาขายของบริษัทฯ ได้รวมภาษีสรรพสามิตและเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ด้วย ซึ่งบริษัทฯ มีหน้าที่จัดเก็บและนำส่งต่อให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตารางดังต่อไปนี้แสดงรายได้จากการขาย สำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ ของบริษัทฯ สำหรับช่วงระยะเวลาที่ระบุ

	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
	2557		2558		2559	
	รายได้จากการขาย	ร้อยละของรายได้จากการขายรวม	รายได้จากการขาย	ร้อยละของรายได้จากการขายรวม	รายได้จากการขาย	ร้อยละของรายได้จากการขายรวม
(ล้านบาท ยกเว้นอัตราร้อยละ)						
ส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน						
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา						
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว.....	5,820	2.6	4,354	2.6	3,697	2.5
น้ำมันเบนซิน ⁽¹⁾	64,903	29.4	49,301	29.0	43,462	28.8
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา.....	70,723	32.0	53,655	31.6	47,159	31.3
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา						
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด.....	17,280	7.8	10,850	6.4	9,542	6.3
น้ำมันดีเซล.....	89,095	40.4	77,107	45.4	70,108	46.4
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา	106,375	48.2	87,957	51.8	79,650	52.7
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก						
น้ำมันเตา.....	15,486	7.0	8,521	5.0	5,979	4.0
ยางมะตอย.....	1,847	0.9	2,024	1.2	1,798	1.2
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก	17,333	7.9	10,545	6.2	7,777	5.2
ผลิตภัณฑ์หล่อลื่น						
น้ำมันหล่อลื่นและจารบี.....	3,825	1.7	3,683	2.2	3,094	2.0
อื่น ๆ ⁽²⁾	3,339	1.5	797	0.5	1,752	1.2
รายได้สุทธิจากบริการ ⁽³⁾	605	0.3	586	0.3	667	0.4
รวมรายได้จากการขายส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน	202,200	91.6	157,223	92.6	140,099	92.8
ส่วนธุรกิจปิโตรเคมี						
พาราไซลีน.....	11,336	5.1	7,609	4.5	6,568	4.4
สารเบนซีนเข้มข้น	2,573	1.2	1,555	0.9	1,215	0.8
สารทำละลาย	3,159	1.4	2,417	1.4	2,030	1.3
สารพลาสติกไซเซอร์	1,431	0.7	1,044	0.6	1,067	0.7
อื่น ๆ ⁽⁴⁾	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รายได้สุทธิจากการบริการ	36	0.0	43	0.0	34	0.0
รวมรายได้จากการขายส่วนธุรกิจปิโตรเคมี	18,535	8.4	12,668	7.4	10,914	7.2
รวมรายได้จากการขาย.....	220,735	100.0	169,891	100.0	151,013	100.0

- (1) รายได้จากการขายน้ำมันเบนซินได้รวมรายได้จากการขายแอฟทาและรีฟอร์มेटไว้ด้วย
- (2) รายได้อื่น ๆ รวมรายได้จากการขายน้ำมันดิบซึ่งบริษัทฯ ได้ซื้อมาจากบริษัทในเครือ แต่ได้ขายต่อก่อนที่จะนำเข้าสู่กระบวนการกลั่นและยังรวมถึงสินค้าที่จัดจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ
- (3) รายได้สุทธิจากบริการ โดยหลักประกอบด้วย ค่าใช้สิทธิจากตัวแทนจำหน่าย ค่าจัดการผลิตภัณฑ์ และค่าเก็บรักษาสินค้าจากลูกค้าในธุรกิจการบินที่เป็นส่วนหนึ่งของการขายน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน และค่าเช่า
- (4) รายได้อื่น ๆ โดยหลักแล้วเป็นรายได้จากการขายสารเบนซินเข้มข้น (benzene concentrate) สารทำละลาย (solvents) และสารพลาสติกไซเซอร์ (plasticizers)

2.1 การประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์หลักของบริษัทฯ ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจากกระบวนการกลั่นแยกส่วน (fractionation) และการกลั่นน้ำมันดิบ ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์หลักคือ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตาและยางมะตอย นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังมีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นด้วย
2. ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์หลักคือ พาราไซลีน สารเบนซินเข้มข้น และสารทำละลาย รวมทั้งสารพลาสติกไซเซอร์ (plasticizers)

2.1.1 ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ สามารถกลั่นน้ำมันดิบประเภทต่างๆ ซึ่งบริษัทฯ จัดหามาจากทั่วโลก รวมถึงตะวันออกกลาง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแอฟริกาตะวันตก การเลือกวัตถุดิบและสัดส่วนการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (product slate) ของบริษัทฯ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับราคาและปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ บริษัทฯ จะทำการตัดสินใจในเรื่องสัดส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดร่วมกับบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านการขายและการตลาดของบริษัทฯ โดยยึดจากการประเมินของบริษัทฯ ถึงความต้องการและประมาณการราคาสำหรับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่บริษัทฯ สามารถผลิตได้ ซึ่งโดยปกติจะดำเนินการประมาณสามเดือนก่อนหน้าคำสั่งซื้อที่ได้คาดการณ์ไว้

ตารางดังต่อไปนี้แสดงถึงปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

การผลิต	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
	2557		2558		2559	
	ร้อยละของ		ร้อยละของ		ร้อยละของ	
	ปริมาณ	ปริมาณการ	ปริมาณ	ปริมาณการ	ปริมาณ	ปริมาณการ
	การผลิต	ผลิตรวม	การผลิต	ผลิตรวม	การผลิต	ผลิตรวม
(พันบาร์เรล ยกเว้นอัตราร้อยละ)						
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา						
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว	2,431	4.7	2,617	4.5	2,565	4.7
น้ำมันเบนซิน	9,952	19.3	11,080	19.3	10,744	19.6
แก๊ส	1,620	3.1	1,750	3.0	1,666	3.0
รีฟอร์มเมอร์	6,942	13.5	7,476	13.0	6,969	12.7
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา	20,945	40.6	22,923	39.8	21,944	40.0
น้ำมันสำเร็จรูปกึ่งหนักกึ่งเบา						
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด	4,688	9.1	4,685	8.1	4,519	8.2
น้ำมันดีเซล	19,457	37.7	21,375	37.2	20,052	36.5
รวมน้ำมันสำเร็จรูปกึ่งหนักกึ่งเบา	24,145	46.8	26,060	45.3	24,571	44.7
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก						
น้ำมันเตา	5,010	9.7	5,201	9.0	4,792	8.7
ยางมะตอย	531	1.1	777	1.4	1,100	2.0
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก	5,541	10.8	5,978	10.4	5,892	10.7
อื่น ๆ ⁽¹⁾	117	0.2	791	1.4	712	1.3
เชื้อเพลิงโรงกลั่น ⁽²⁾	834	1.6	1,773	3.1	1,793	3.3
รวม	51,582	100.0	57,524	100.0	54,912	100.0

(1) ประกอบด้วยกำมะถัน ไฮโดรเจน และ Low Sulfur Waxy Residue เป็นหลัก

(2) แสดงถึงผลิตภัณฑ์ที่บริษัทฯ ผลิตได้จากโรงกลั่นน้ำมันและนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ

บริษัทฯ จำหน่ายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นเพื่อใช้ในยานยนต์ เครื่องจักรและงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ภายใต้ชื่อการค้าโมบิล และรวมถึงการผลิตภายใต้ชื่อของพันธมิตรทางการค้าด้วย โดยผลิตภัณฑ์หล่อลื่นของบริษัทฯ ได้มาจากการนำเข้า หรือการซื้อจากผู้ผลิตน้ำมันหล่อลื่นภายนอกซึ่งนำวัตถุดิบมาผลิตภายในประเทศ ผลิตภัณฑ์จะนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้แทนจำหน่ายที่ได้รับอนุญาต รวมทั้งขายโดยตรงให้แก่ลูกค้า

2.1.2 ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ

บริษัทฯ ผลิตสารอะโรเมติกส์ในรูปของพาราไซลีนเป็นหลัก รวมทั้งสารเบนซีนเข้มข้น นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังผลิตสารทำละลายประเภทต่างๆ รวมทั้งจำหน่ายสารพลาสติกไซเซอร์ (plasticizers) ที่ซื้อจากผู้ผลิตซึ่งรับซื้อวัตถุดิบจากบริษัทฯ โดยตารางดังต่อไปนี้แสดงปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ของบริษัทฯ สำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
	2557		2558		2559	
	(พันตัน ยกเว้นอัตราร้อยละ)					
	ปริมาณ	ร้อยละของ	ปริมาณ	ร้อยละของ	ปริมาณ	ร้อยละของ
	การ	ปริมาณการ	การ	ปริมาณการ	การ	ปริมาณการ
ผลิต	ผลิตรวม	ผลิต	ผลิตรวม	ผลิต	ผลิตรวม	
ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ						
พาราไซลีน	254	62.6	244	61.8	229	60.4
สารเบนซีนเข้มข้น ⁽¹⁾	87	21.4	97	24.6	91	24.0
สารทำละลาย.....	28	6.9	29	7.3	28	7.4
สารพลาสติกไซเซอร์ ⁽²⁾	37	9.1	25	6.3	31	8.2
รวม	406	100.0	395	100.0	379	100

ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ

- (1) ผลิตภัณฑ์สารเบนซีนเข้มข้น (benzene concentrate stream) ซึ่งรวมถึงสารเบนซีนเข้มข้น และผลิตภัณฑ์อื่น ไม่รวมผลิตภัณฑ์สารเบนซีนเข้มข้น (benzene concentrate stream) ซึ่งบริษัทฯ ใช้ในการผลิตพาราไซลีน
- (2) บริษัทฯ ซื้อจากผู้ผลิต

2.1.2.1 พาราไซลีนและสารเบนซีนเข้มข้น

โรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ ผลิตสารอะโรเมติกส์ซึ่งอยู่ในรูปของพาราไซลีนเป็นหลัก โดยใช้รีฟอร์มเมต (reformate) มิกซ์ไซลีน (mixed xylene) และไฮโดรเจนเป็นวัตถุดิบ และมีกำลังการผลิตพาราไซลีนปีละ 500,000 ตัน พาราไซลีนเป็นผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์ที่ใช้ผลิต PTA ซึ่งจะนำไปใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตแผ่นฟิล์มโพลีเอสเตอร์ บรรจุภัณฑ์เรซิน และผ้าใยสังเคราะห์

ปริมาณการผลิตพาราไซลีนของบริษัทฯ โดยหลักจะถูกกำหนดด้วยปริมาณการสั่งซื้อตามสัญญาที่บริษัทฯ ผูกพันต้องส่งมอบ ความคุ้มค่าของการผลิตและขายพาราไซลีนซึ่งจะขึ้นอยู่กับจำนวนของวัตถุดิบที่ได้จากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ราคาตลาดของวัตถุดิบจากภายนอกและราคาตลาดของพาราไซลีน ปริมาณการผลิตพาราไซลีนของบริษัทฯ จะถูกนำมาพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกำหนดสัดส่วนน้ำมันดิบ (crude oil slate) และสัดส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (product slate)

ของบริษัทฯ โดยใช้โปรแกรมการจำลองประสิทธิภาพสูงสุด (optimization modeling software) ทั้งนี้ โรงงานอะโรแมติกส์ของบริษัทฯ จะดำเนินการผลิตที่อัตราเต็มกำลังการผลิต หากกำไรที่คาดการณ์จะได้รับ (projected margin) จากการผลิต โดยซื้อวัตถุดิบเพิ่มเติมจากภายนอกมีความคุ้มค่าที่จะทำ

บริษัทฯ เริ่มจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นสารเบนซินที่ได้จากหน่วยหอกลิ้นแยกสารเบนซินที่ติดตั้งใหม่หลังจากโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเสร็จสิ้นลง ผสมกับสารเบนซินเดิม โดยจำหน่ายในชื่อ เบนซินคอนเซ็นเทรต ทั้งในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ

2.1.2.2 สารทำละลาย

หน่วยผลิตสารทำละลาย (solvent production unit) ของบริษัทฯ มีกำลังการผลิตปีละ 50,000 ตัน และผลิตผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้เป็นหลัก (1) สารทำละลายไฮโดรคาร์บอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เฮกเซน (hexane) ซึ่งใช้ในการสกัดเมล็ดพืชให้น้ำมันซึ่งบริโภคได้และใช้เป็นสารนำพา (carrier) ในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีเป็นหลัก (2) ตัวทำละลายยาง (rubber solvent) ซึ่งนำไปใช้เป็นกาวยาง และ rubber cement ซึ่งใช้ในการผลิตยางรถยนต์ (3) white spirit ใช้ในอุตสาหกรรมเคลือบสีและพ่นสีเป็นหลัก และ (4) Exxosol D80 ซึ่งมีอยู่ในเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน และอุตสาหกรรม รวมทั้งงานโลหะต่างๆ เป็นหลัก นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้มีการนำเข้าเพื่อจำหน่ายต่อผลิตภัณฑ์สารทำละลายประเภท high aromatics ซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมพ่นสีรถยนต์ และอุตสาหกรรมยานยนต์

2.1.2.3 สารพลาสติกไซเซอร์ (Plasticizers)

บริษัทฯ ผลิตและขายสาร phthalate ester plasticizer ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของโพลิไวนิลคลอไรด์ บริษัทฯ ซื้อสารพลาสติกไซเซอร์จากผู้ผลิตซึ่งรับซื้อวัตถุดิบจากบริษัทฯ และจัดจำหน่ายสารพลาสติกไซเซอร์ภายใต้ชื่อการค้าเจย์ฟลิกซ์ (Jayflex) นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้นำเข้าและทำการตลาดผลิตภัณฑ์พลาสติกไซเซอร์ต่างๆ ด้วย

2.2 การขาย การตลาดและการแข่งขัน

2.2.1 การแข่งขันและข้อได้เปรียบการแข่งขัน

2.2.1.1 การแข่งขัน

อุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทยมีการแข่งขันสูงมาก ปัจจุบันมีโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่จำนวนหกแห่งในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 โรงกลั่นเหล่านี้มีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบรวมประมาณวันละ 1,232 พันบาร์เรล โรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่แห่งอื่นๆ ในประเทศไทย นอกเหนือจากบริษัทฯ คือ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) บริษัท สตาร์ปิโตรเลียมรีไฟน์นิ่ง จำกัด บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

ผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดพาราไซลีนที่สำคัญมีอยู่สามรายได้แก่ บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล บริษัท ไทยพาราไซลีน จำกัด และบริษัทฯ ซึ่งการใช้พาราไซลีนในประเทศส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการผลิตกรดเทอริฟทาสิกบิสูทรี (PTA) ผู้ผลิต PTA ในประเทศไทย คือ บริษัท สยาม มิทซูชิ พีทีเอ จำกัด และ บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)

บริษัทฯ พยายามใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการคัดสรรโครงการลงทุน บริษัทฯ สามารถเข้าถึงและขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายทั่วโลกของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นเพื่อการจัดหาวัตถุดิบและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ตลอดจนจนบริการทางวิศวกรรม การดำเนินงานและวิศวกรรมที่ทันสมัย บริษัทฯ เชื่อว่าปัจจัยต่างๆ อาทิ ที่ตั้งที่มีความได้เปรียบซึ่งอยู่ใกล้กับตลาดสำคัญของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในกรุงเทพฯ และการสามารถเข้าถึงเครือข่ายการจัดส่งผลิตภัณฑ์ที่สะดวกและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้บริษัทฯ สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตลาดค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงมีการแข่งขันสูงมาก คู่แข่งการค้าปลีกที่สำคัญของบริษัทฯ ได้แก่ ปตท. เซลล์ เซฟรอน (คาลเท็กซ์) และบางจากปิโตรเลียม อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ เชื่อว่า เครือข่ายสถานีบริการภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ และการร่วมมือกับพันธมิตรทางการค้า อย่างเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส แฟมิลีมาร์ท แมคโดนัลด์ เบอร์เกอร์คิง เคเอฟซี บิ๊กคิว บอร์ช ร้านกาแฟราบิก้า ร้านกาแฟคาเฟ่โอโร ร้านกาแฟแกรนด์คอฟฟี่บอย และเอส มินิมาร์ท ได้ช่วยเพิ่มรายได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงและทำให้ชื่อทางการค้าของบริษัทฯ เป็นที่นิยมมากขึ้นในตลาดค้าปลีก

2.2.1.2 ข้อได้เปรียบในการแข่งขัน

บริษัทฯ เชื่อว่า บริษัทฯ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่สำคัญดังนี้

- (ก) โรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์ของบริษัทฯ ช่วยให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้

โรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์ของบริษัทฯ ทำให้บริษัทฯ มีความคล่องตัวอย่างสูงในการแปลงน้ำมันดิบที่รับเข้ามาเพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงในปริมาณที่มากกว่า ด้วยความสามารถในการใช้น้ำมันดิบที่ยากต่อการกลั่นมากกว่าและต้นทุนต่ำกว่า โดยยังสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ ในขณะที่บริษัทฯ ก็สามารถเพิ่มผลกำไรได้อย่างเต็มที่ โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ได้รับการออกแบบให้มีอัตราส่วนความสามารถในการกำจัดกำมะถันต่อกำลังการกลั่น (hydro-treating-to-refining ratio) ที่สูง โดยคิดเป็นร้อยละ 89 ซึ่งอัตราส่วนนี้อยู่ในระดับที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับโรงกลั่นน้ำมันแห่งอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยเปรียบเทียบจากข้อมูลของ Oil and Gas Journal Worldwide Refining Survey ปี 2558 และทำให้บริษัทฯ มีความคล่องตัวมากขึ้นในการเลือกใช้น้ำมันดิบที่มีกำมะถันสูง และเพิ่มความสามารถในการผลิตน้ำมันดีเซลที่มีกำมะถันต่ำได้มากขึ้นด้วย ซึ่งในปี 2559 ปริมาณกำมะถันเฉลี่ยในน้ำมันดิบที่ใช้ในการผลิตอยู่ที่ร้อยละ 0.60 โดยน้ำหนัก เช่นเดียวกับปี 2558

- (ข) บริษัทฯ ได้รับประโยชน์จากการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เป็นเงินสดอยู่ในระดับที่ต่ำ

การประกอบธุรกิจของบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เป็นเงินสดที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงกลั่นน้ำมันแห่งอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้จากโรงกลั่นน้ำมันจำนวน 71 แห่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่เข้าร่วมในการสำรวจประจำปี 2557 ซึ่งดำเนินการโดย Solomon Associates ซึ่งจัดทำขึ้นทุกๆ สองปี แม้ในปี 2557 บริษัทฯ มีการซ่อมบำรุงหลายหน่วยกลั่นตามแผนงานที่วางไว้ บริษัทฯ ก็ยังได้รับการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มที่ดีเป็นอันดับสอง (2nd quartile) ของการจัดอันดับที่จัดแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มย่อย ในด้านการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เป็นเงินสดโดยรวม (total cash operating expenses) ทั้งนี้การจัดอันดับ โดย Solomon Associates ได้คำนึงถึงแบบและโครงสร้างระบบ โรงกลั่นน้ำมันที่แตกต่างกัน เพื่อให้การประเมินและการเปรียบเทียบสะท้อนถึงผลดำเนินงานของโรงกลั่นนั้นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

(ค) การดำเนินงานทางด้านการกลั่นน้ำมันดิบ การผลิตอะโรเมติกส์และการตลาดที่มีการเชื่อมโยงกันแบบครบวงจร

บริษัทฯ เป็นผู้ดำเนินงานโรงกลั่นน้ำมันดิบและโรงงานอะโรเมติกส์ที่ครบวงจร รวมทั้งเครือข่ายสถานีบริการน้ำมันค้าปลีกที่มากที่สุดในกลุ่มบริษัทผู้ค้าน้ำมันระหว่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย การดำเนินงานแบบครบวงจรนี้ทำให้บริษัทฯ มีกำไร (margin) ที่สูง โดยบริษัทฯ จะเลือกผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีผลตอบแทนสูงกว่าระหว่างกิจการโรงกลั่นน้ำมันและกิจการผลิตอะโรเมติกส์ ทั้งนี้ ด้วยความช่วยเหลือจากโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยซึ่งสามารถช่วยในการกำหนดสัดส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่ครบวงจรนี้ยังสามารถช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานด้วย อันเป็นผลเนื่องมาจากการร่วมกันแบ่งรับต้นทุนคงที่ระหว่างกิจการโรงกลั่นน้ำมันและกิจการผลิตอะโรเมติกส์ นอกจากนี้ บริษัทฯ เชื่อว่าการดำเนินงานทางด้านการตลาดของบริษัทฯ ซึ่งครอบคลุมช่องทางการพาณิชย์ (รวมถึงลูกค้าในกลุ่มอุตสาหกรรม ผู้ค้าส่ง อุตสาหกรรมการบินและการเดินเรือ) การค้าปลีกและการส่งออก ทำให้บริษัทฯ มีความหลากหลายในการจัดจำหน่ายมากกว่า อีกทั้งยังเป็นการเสริมความสามารถของบริษัทฯ ที่จะเลือกผลิตผลิตภัณฑ์ซึ่งให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า บริษัทฯ เชื่อว่า การดำเนินงานแบบครบวงจรจะช่วยทำให้บริษัทฯ สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่มีการแข่งขันสูงและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

(ง) ความได้เปรียบของสถานที่ตั้ง

โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ห่างเป็นระยะทางเพียงประมาณ 120 กิโลเมตร โดยที่ตั้งดังกล่าว ทำให้บริษัทฯ ได้รับประโยชน์จากความพร้อมในการเข้าถึงท่าเรือน้ำลึก เครือข่ายถนนและแนวท่อส่งผลิตภัณฑ์ที่สามารถขนส่งได้หลายชนิด (multi-product transmission pipeline) รวมถึงการตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่จัดจำหน่ายและศูนย์กลางความต้องการที่สำคัญ ซึ่งเป็นการช่วยลดต้นทุนในการขนส่ง และเอื้อประโยชน์หลายประการทางด้านการจัดส่ง และการกระจายผลิตภัณฑ์

ด้วยข้อได้เปรียบของสถานที่ตั้ง บริษัทฯ จึงสามารถรับการส่งมอบน้ำมันดิบได้ทางทุ่นรับน้ำมันดิบแบบหลายจุด (multiple point buoy mooring facilities) ของบริษัทฯ ซึ่งรับเรือบรรทุกน้ำมันดิบได้ถึง 120,000 เดทเวทตัน (dwt) และสำหรับเรือบรรทุกน้ำมันดิบขนาดใหญ่ (very large crude carriers (“VLCC”)) จะรับผ่านทางทุ่นรับน้ำมันดิบแบบจุดเดียว (single buoy mooring facilities) ของ บมจ. ไทยออยล์ ซึ่งบริษัทฯ เข้าใช้ประโยชน์จากทุ่นรับน้ำมันของ บมจ. ไทยออยล์ ตามสัญญาที่มีกับ บมจ. ไทยออยล์

บริษัทฯ มีหน่วยกลั่นน้ำทะเลเป็นน้ำจืดและหน่วยกรองน้ำระบบรีเวิร์สออสโมซิส (desalination and reverse osmosis facilities) ซึ่งมีกำลังการผลิตน้ำรวมชั่วโมงละ 140 ตัน รวมทั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันก๊าซสามเครื่อง และหม้อไอน้ำเสริมสองเครื่อง ซึ่งใช้ก๊าซที่ผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันและสามารถผลิตไอน้ำได้ชั่วโมงละ 120 ตันเพื่อการดำเนินงานโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ หน่วยกลั่นน้ำทะเลเป็นน้ำจืดและหน่วยกรองน้ำระบบรีเวิร์สออสโมซิส เครื่องกำเนิดพลังงานรวม และหม้อไอน้ำของบริษัทฯ สามารถผลิตน้ำจืดรวมทั้งไฟฟ้าและไอน้ำสำหรับใช้ในโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ได้อย่างเพียงพอ

(จ) กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ

รูปแบบการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ เน้นความมีวินัยและประกอบธุรกิจอย่างตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงโอกาสในระยะยาวและเน้นที่การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้นในขณะที่มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมควบคู่ไปด้วย โดยกลยุทธ์สำคัญซึ่งเกี่ยวเนื่องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นทั่วโลก ที่จะยังคงถือปฏิบัติต่อไป มีดังนี้

(1) การดำเนินงานด้วยความปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่ดี

บริษัทฯ ถือว่าความปลอดภัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก บริษัทฯ เชื่อว่าบริษัทฯ มีประวัติด้านความปลอดภัยที่ดีเยี่ยมในประเทศไทย บริษัทฯ มั่นใจในนโยบายที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลบังคับใช้ทั้งหมดและบริษัทฯ จะรักษาประวัติดีไว้ ความมุ่งมั่นของบริษัทฯ ที่มีต่อความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างรากฐานที่ดีสำหรับธุรกิจทุกด้าน

(2) การรักษามาตรฐานขั้นสูง

บริษัทฯ ตระหนักถึงความสำคัญของบรรษัทภิบาล การกำกับดูแลธุรกิจอย่างเคร่งครัด ความซื่อสัตย์สุจริตและมาตรฐานจริยธรรมขั้นสูง มาตรฐานเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นมาตรฐานในการดำเนินงานของบริษัทฯ ซึ่งพนักงานทุกคนของบริษัทฯ ต้องปฏิบัติ บริษัทฯ เชื่อว่ามาตรการที่บริษัทฯ จะใช้เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ดังกล่าว มีความสำคัญเทียบเท่ากับผลลัพธ์ที่จะได้

รูปแบบการประกอบธุรกิจที่ดำเนินอย่างตรงไปตรงมา มาตรฐานทางด้านจริยธรรม และวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริต นโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจของบริษัทฯ และเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อความสำเร็จของบริษัทฯ

(3) การลงทุนอย่างมีวินัย

บริษัทฯ พยายามที่จะแสวงหาโอกาสการลงทุนที่มีคุณภาพ ภายใต้แนวทางที่จะดำเนินการเลือกเฟ้นอย่างมีวินัย โอกาสการลงทุนต่างๆ จะถูกทดสอบภายใต้แบบจำลองผลตอบแทนทางธุรกิจในสถานการณ์ต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ภายหลังจากการลงทุน บริษัทฯ จะทำการประเมินโครงการที่สำคัญทั้งหมดอย่างเคร่งครัด ความรู้นี้จะถูกผนวกเข้ากับการวางแผนและออกแบบโครงการในอนาคต เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์อย่างสูงสุด

(4) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินงาน

ระบบการบริหารจัดการและวัฒนธรรมองค์กรของบริษัทฯ สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทฯ มีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะดำรงรักษาความปลอดภัยในการดำเนินงาน และความมีเอกภาพ บริษัทฯ พยายามที่จะดำเนินธุรกิจตามมาตรฐานอุตสาหกรรมขั้นสูงสุดในทุกด้าน

เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ บริษัทฯ ดำเนินการตามระบบการจัดการต่าง ๆ ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วอย่างกว้างขวาง ระบบเหล่านี้ใช้แนวทางการดำเนินการในเชิงรุก (proactive approach) และครอบคลุมการดำเนินงานของบริษัทฯ ในทุกด้านที่สำคัญ เริ่มตั้งแต่ความปลอดภัย จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ การเงิน การดำเนินและประเมินโครงการ จนถึงการค้ากับคู่ค้าธุรกิจ การรักษาความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการเพื่อปรับปรุงผลกำไร

บริษัทฯ ใช้ระบบบริหารการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัย (Operations Integrity Management System (“OIMS”)) ซึ่งเป็น ระบบที่เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นได้พัฒนาขึ้นเพื่อที่จะใช้ในการประเมินและปรับปรุงการจัดการความเสี่ยงทางด้านการรักษาความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม ระบบนี้ทำให้บริษัทฯ สามารถวัดความก้าวหน้าในงาน และมั่นใจได้ในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุผลในด้านเหล่านี้

บริษัทฯ พยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (energy efficiency) อย่างต่อเนื่อง และได้ใช้ระบบการบริหารจัดการพลังงานระดับโลก (Global Energy Management System (“GEMS”)) ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ซึ่งเน้นที่การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานโดยผ่านระบบที่มีความครอบคลุมและเข้มงวดตามแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน การบำรุงรักษา การออกแบบและวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด

สำหรับการบริหารจัดการทางด้านพลังงาน

บริษัทฯ ได้ใช้โปรแกรม “self-help” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างเครือข่ายทั่วโลกของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อช่วยในการบ่งชี้ถึงสิ่งที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยอ้างอิงจากวิธีปฏิบัติที่ดีซึ่งเป็นสากล (global best practices) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการกระจายความหลากหลายของวัตถุดิบ โอกาสในการใช้กระบวนการจัดการน้ำมันดิบที่คิดค้นขึ้นใหม่ โอกาสในการเพิ่มเติมประสิทธิภาพทางเลือกในการใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีการปรับขยายกระบวนการผลิต (debottleneck) ในหน่วยที่สร้างผลกำไร บริษัทฯ ใช้โปรแกรม “self-help” เพื่อช่วยเพิ่มกำไรของบริษัทฯ โดยแนวทางสำหรับการเพิ่มกำไรของบริษัทฯ รวมถึงการกลั่นน้ำมันดิบที่ยากต่อการกลั่น (challenged crude) การใช้หน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit (“FCCU”)) อย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มอัตราการผลิต การสร้างรายได้จากน้ำมันเชื้อเพลิงสำรองผ่านทางเครือข่ายของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และการพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้พลังงานให้ดียิ่งขึ้น

(5) การสร้างผลประกอบการสูงสุดโดยการประสานเชื่อมโยงหน่วยผลิต

บริษัทฯ เป็นผู้ประกอบการในส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน ซึ่งรวมถึงธุรกิจค้าปลีกน้ำมัน และธุรกิจอะโรเมติกส์ที่มีการเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันแบบครบวงจร บริษัทฯ ได้รับประโยชน์จากการประสานเชื่อมโยงกันของหน่วยผลิตแบบครบวงจร (integration) ภายในกิจการของบริษัทฯ โดยการประสานเชื่อมโยงกันทั้งทางด้านกายภาพของหน่วยผลิตต่างๆ และการประสานเชื่อมโยงกันผ่านทาง การเข้าถึงเครือข่ายที่กว้างขวางของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือ การประสานเชื่อมโยงกันของหน่วยกลั่นน้ำมันดิบและหน่วยผลิตอะโรเมติกส์นี้เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านต้นทุน ด้วยการเลือกใช้วัตถุดิบและการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมที่สุด

การประสานกันของธุรกิจกลั่นน้ำมัน ธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจขายในเชิงพาณิชย์ เป็นการเสริมประโยชน์ต่อบริษัทฯ ด้วยเช่นกัน บริษัทฯ จะเน้นที่การให้ความสำคัญกับการนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย เพื่อที่จะสร้างมูลค่าสูงสุดสำหรับผลิตภัณฑ์การกลั่นของบริษัทฯ

(6) การเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึงเทคโนโลยีผ่านทางความสัมพันธ์ที่มีกับ
เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น

เพื่อการสร้างผลการดำเนินงานที่ดีเยี่ยมภายในสภาพแวดล้อมของสินค้า
โภคภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นวัฏจักร บริษัทฯ ได้พยายามศึกษาและดำเนินการตามแนวทาง
ปฏิบัติที่ดีซึ่งบริษัทฯ เชื่อว่าเป็นประโยชน์ต่อทุกขั้นตอนของวงจรของตลาดสินค้า
โภคภัณฑ์ บริษัทฯ ได้มีการปรับปรุงธุรกิจของบริษัทฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะช่วย
ให้สามารถระบุถึงข้อมูลและความเสี่ยงที่เป็นจุดวิกฤตได้อย่างทันท่วงที โดยมีการ
แบ่งปันความรู้ เทคโนโลยีและแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างกันภายในเครือข่าย
ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นทั่วโลก รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้น
ในอดีต เพื่อให้สามารถจัดการกับสถานการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

บริษัทฯ เชื่อว่า การได้เข้าถึงการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และระบบการ
บริหารจัดการที่เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือเป็นเจ้าของ
ทำให้บริษัทฯ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขัน บริษัทฯ มุ่งที่จะใช้ประโยชน์จากผลงาน
ที่คิดค้นขึ้นใหม่ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครือต่อไป
เพื่อเพิ่มอัตราการใช้กำลังการกลั่น และอัตราการใช้กำลังการผลิต (utilization rate)
ตลอดจนอัตราผลผลิต (throughput) ของบริษัทฯ ทั้งนี้ โดยการปรับปรุงความมี
เสถียรภาพ การจัดซื้อจำกัดต่าง ๆ การกำหนดระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการ
ซ่อมบำรุงใหญ่ และการปรับช่วงระยะเวลาระหว่างการหยุดเดินเครื่องจักร
(downtimes) ให้ดีที่สุด การปรับปรุงต่าง ๆ ของบริษัทฯ ล้วนได้รับการขับเคลื่อน
จากการใช้ระบบการบริหารจัดการที่มีวินัย เช่น ระบบ Global Reliability System
ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และระบบ Molecule Management Program
ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ซึ่งทำให้บริษัทฯ สามารถลดต้นทุนวัตถุดิบ
เพิ่มผลตอบแทน และมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้ได้สูงสุด

บริษัทฯ ยังได้ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ค้าปลีกและการวิจัยผู้บริโภคและ
ตลาดที่มีอยู่อย่างหลากหลายของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทใน
เครือ ในการนำเสนอรูปแบบการค้าปลีกแบบใหม่ และผลิตภัณฑ์ที่จะตอบสนอง
ความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าอย่างครบถ้วน โดยนำเสนอความสะดวก
คุณภาพ และมูลค่า นอกจากนี้ บริษัทฯ พยายามที่จะเพิ่มรายได้จากสินค้าซึ่งไม่ใช่
น้ำมันเชื้อเพลิง และร้านค้าสะดวกซื้อ เพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไรของ
สถานบริการน้ำมันของบริษัทฯ ให้สูงสุดด้วย

2.2.2 การขายและการตลาด

บริษัทฯ ทำการตลาดและขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์หล่อลื่นโดยผ่านช่องทางสามช่องทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ช่องทางพาณิชย์กรรม การค้าปลีก และการส่งออก บริษัทฯ ขายผลิตภัณฑ์ส่งออกโดยส่วนใหญ่ให้แก่บริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น บริษัทฯ ทำการตลาดผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิงค้าปลีกผ่านทางสถานีบริการน้ำมันเอสโซ่ และขายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นให้แก่ลูกค้าโดยตรงและผ่านตัวแทนจำหน่าย

2.2.2.1 ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์หล่อลื่น

ตารางดังต่อไปนี้แสดงปริมาณการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (ซึ่งไม่รวมผลิตภัณฑ์ที่ใช้ต่อในการกลั่น) โดยจำแนกตามช่องทางต่าง ๆ สำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
	2557		2558		2559	
	ร้อยละของ ปริมาณการ ขาย	ร้อยละของ ปริมาณการ ขายรวม	ร้อยละของ ปริมาณการ ขาย	ร้อยละของ ปริมาณการ ขายรวม	ร้อยละของ ปริมาณการ ขาย	ร้อยละของ ปริมาณการ ขายรวม
	(พันบาร์เรล ยกเว้นอัตราร้อยละ)					
พาณิชย์กรรม	28,123	58	27,420	53	27,635	54
ค้าปลีก	18,634	38	19,824	38	20,476	40
ส่งออก*	1,728	4	4,580	9	3,057	6
รวมปริมาณการขาย	48,485	100.0	51,824	100.0	51,168	100.0

*ปริมาณการขายที่ขายให้แก่หรือผ่านทาง ExxonMobil Asia Pacific Pte. Ltd.

ตารางดังต่อไปนี้แสดงปริมาณการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่างๆ ของบริษัทฯ สำหรับ
ระยะเวลาที่ระบุไว้

	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
	2557		2558		2559	
	ร้อยละของ		ร้อยละของ		ร้อยละของ	
	ปริมาณการ ขาย	ปริมาณการ ขายทั้งหมด	ปริมาณการ ขาย	ปริมาณการ ขายทั้งหมด	ปริมาณ การขาย	ปริมาณการ ขายทั้งหมด
	(พันบาร์เรล ยกเว้นอัตราร้อยละ)					
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา						
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว	2,503	5.2	2,738	5.2	2,675	5.2
น้ำมันเบนซิน	11,389	23.5	12,428	24.0	12,291	24.0
แก๊ส	2,095	4.3	2,004	3.9	1,757	3.4
รีฟอร์มเมต	142	0.3	0	0	0	0
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดเบา	16,129	33.3	17,170	33.1	16,723	32.6
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา						
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด	4,719	9.7	4,885	9.4	5,158	10.1
น้ำมันดีเซล	21,184	43.7	23,003	44.4	22,210	43.4
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา ...	25,903	53.4	27,888	53.8	27,368	53.5
น้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก						
น้ำมันเตา	5,549	11.4	5,339	10.3	4,778	9.3
ยางมะตอย	566	1.2	807	1.6	1,162	2.3
รวมน้ำมันสำเร็จรูปชนิดหนัก	6,115	12.6	6,146	11.9	5,940	11.6
ผลิตภัณฑ์หล่อลื่น						
ผลิตภัณฑ์หล่อลื่น	284	0.6	280	0.5	234	0.5
อื่นๆ *	54	0.1	340	0.7	903	1.8
รวม	48,485	100.0	51,824	100.0	51,168	100.0

* อื่น ๆ โดยหลักแล้ว รวมถึงกำมะถัน (sulfur) ไฮโดรเจน และแวกซ์ เรสซิดิว ที่มีกำมะถันต่ำ (low sulfur waxy residue)

(ก) พาณิชยกรรม

ช่องทางพาณิชยกรรมนี้ได้แก่ การขายให้แก่ผู้ใช้ชั้นปลายในอุตสาหกรรม ผู้ค้าส่ง ตลอดจนลูกค้าในอุตสาหกรรมการบินและการเดินเรือ ยอดขายให้แก่ลูกค้าในอุตสาหกรรมและผู้ค้าส่งประกอบด้วยก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา ยางมะตอยและผลิตภัณฑ์หล่อลื่นเป็นหลัก บริษัทฯ ขายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นเพื่อใช้ในยานยนต์ และงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศไทยเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ชื่อการค้า โมบิล และ เอสโซ่ และการผลิตภายใต้ชื่อของพันธมิตรทางการค้า

ผลิตภัณฑ์ที่ขายให้แก่ลูกค้าในอุตสาหกรรมการบินเรือ ได้แก่ น้ำมันเตา เป็นหลัก ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ที่ขายให้แก่ลูกค้าในอุตสาหกรรมการบิน ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน โดยเป็นการขายให้แก่สายการบินต่างๆ ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้ทำการจัดหา น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานผ่านทางท่อส่งน้ำมันให้แก่สายการบินนานาชาติและสายการบินในประเทศประมาณ 20 สายการบินที่ทำอากาศยานพาณิชย์หลักสองแห่งในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

บริษัทฯ จะเข้าทำสัญญาซื้อขายผลิตภัณฑ์ระยะสั้นมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีเป็นครั้งคราว อย่างไรก็ดี บริษัทฯ มิได้มีสัญญาซื้อขายผลิตภัณฑ์ระยะยาวสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม หรือผลิตภัณฑ์หล่อลื่น

(ข) การค้าปลีก

บริษัทฯ ดำเนินธุรกิจการค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงรายใหญ่หลายรายในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทฯ มีเครือข่ายสถานีบริการภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ จำนวน 542 แห่งทั่วประเทศ

บริษัทฯ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงประสิทธิภาพด้านต้นทุนในการดำเนินงานสถานีบริการน้ำมัน เพื่อให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น บริษัทฯ ได้เปลี่ยนสถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินงานโดยบริษัทไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัดซึ่งเป็นบริษัทย่อย จำนวนที่เหลืออยู่มาเป็นสถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการได้สำเร็จในปี 2559

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สถานีบริการน้ำมันภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ ทั้งหมดเป็นสถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินการโดยผู้ดำเนินการภายนอก

สถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินการโดยผู้ดำเนินการภายนอกได้รับอนุญาตให้ใช้ชื่อการค้าเอสโซ่ โดยบริษัทฯ และ/หรือบริษัทในเครือของบริษัทฯ ในประเทศไทยเป็นเจ้าของ หรือมีสิทธิการเช่าในที่ดิน ซึ่งสถานีบริการน้ำมันบางแห่งตั้งอยู่ โดยผู้ดำเนินการต้องชำระค่าใช้สิทธิรายเดือน ทั้งนี้ ผู้ดำเนินการ

แต่ละรายได้เข้าทำสัญญาให้ใช้สิทธิดำเนินการสถานีบริการซึ่งกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของบริษัทฯ อยู่ด้วย สัญญาให้ใช้สิทธิดำเนินการสถานีบริการเหล่านี้โดยมากแล้วมีระยะเวลาหนึ่งปีถึงห้าปี และอาจต่ออายุสัญญาได้ สถานีบริการน้ำมันที่ดำเนินการ โดยผู้ดำเนินการภายนอกยังประกอบด้วย สถานีที่ผู้ดำเนินการเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิการเช่าในที่ดินซึ่งสถานีบริการน้ำมันตั้งอยู่ ทั้งนี้ผู้ดำเนินการ จะต้องจ่ายค่าใช้สิทธิรายรายเดือนและทำสัญญาซึ่งโดยมากแล้วมีระยะเวลาดังกล่าวถึงห้าปี

ตารางดังต่อไปนี้แสดงรายละเอียดของสถานีบริการน้ำมันประเภทต่างๆ ณ วันที่ที่ระบุไว้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

	2557		2558		2559	
	ร้อยละของจำนวน		ร้อยละของจำนวน		ร้อยละของจำนวน	
	จำนวนสถานี	ทั้งหมด	จำนวนสถานี	ทั้งหมด	จำนวนสถานี	ทั้งหมด
สถานีบริการเอสโซ่						
ดำเนินงานโดยบริษัท ไทย ซี-เซนต์เตอร์ จำกัด	128	24.4	31	5.7	0	0
ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการ	396	75.6	510	94.3	542	100.0
รวมสถานีบริการน้ำมัน	524	100.0	541	100.0	542	100.0

ตามข้อมูลที่เผยแพร่โดยกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน ในปี 2559 บริษัทฯ มียอดขายประมาณร้อยละ 13 ในประเทศไทยเมื่อพิจารณาจากปริมาณการขายปลีก (throughput) น้ำมันดีเซล และน้ำมันเบนซิน ผ่านสถานีบริการน้ำมัน

ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิงค้าปลีกของบริษัทฯ ประกอบด้วยน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซลซึ่งปัจจุบันมี 2 ชนิด ได้แก่ น้ำมันดีเซลและน้ำมันดีเซลพรีเมียม น้ำมันเบนซินมี 4 ชนิด ได้แก่ น้ำมันเบนซินออกเทน 95 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 10 (ออกเทน 95) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 10 (ออกเทน 91) และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ 20

นอกจากบริษัทฯ พยายามที่จะเพิ่มยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิงค้าปลีกที่สถานีบริการน้ำมันที่อยู่ภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ บริษัทฯ ยังแสหาวิธีเพิ่มรายได้ที่มีไข่น้ำมันเชื้อเพลิงผ่านทางกลยุทธ์ต่างๆ ซึ่งรวมถึงกลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- ร้านสะดวกซื้อ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ร้านไทเกอร์มาร์ทดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการมีจำนวนทั้งสิ้น 59 แห่ง บริษัทฯ จะได้รับค่าใช้สิทธิอัตราคงที่ บริษัทฯ ได้ใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะปรับปรุงภาพลักษณ์ของร้านค้าโดยใช้เงินลงทุนที่ต่ำแต่มีศักยภาพที่จะเพิ่มยอดขายได้มาก ด้วยวิธีการลงทุนที่เป็นไปตามนโยบายของบริษัทฯ

• พันธมิตรทางการค้า

บริษัทฯ มีสัญญาความร่วมมือกับบริษัท เอก-ชัย ดิสทริบิวชั่น ซิสเทม จำกัด เพื่อการจัดตั้งร้านเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส ที่สถานีบริการน้ำมันภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ในประเทศไทย ภายใต้สัญญานี้ร้านเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส ซึ่งตั้งอยู่ที่สถานีบริการในประเทศไทยต้องอยู่ภายใต้สถานีบริการน้ำมันเอสโซ่ในประเทศไทยเท่านั้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีร้านเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส จำนวน 62 แห่ง บริษัทฯ ได้รับค่าธรรมเนียมจากร้านเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส ซึ่งแปรผันตามรายได้จากการขาย นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังมีพันธมิตรอื่นซึ่งให้บริการแก่ลูกค้าของสถานีบริการน้ำมันเอสโซ่ อาทิ แฟมิลีมาร์ท แมคโดนัลด์ เบอร์เกอร์คิง เคเอฟซี บี-ควิก เซอร์วิส ศูนย์บริการบิ๊อซ์ ร้านกาแฟราบิก้า ร้านกาแฟคาเฟลิโอโร ร้านกาแฟแกรนด์คอฟฟี่บอย และเอสมินิมาร์ท บริษัทฯ เก็บค่าธรรมเนียมหลายรูปแบบจากพันธมิตรเหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นอัตราคงที่และ/หรืออัตราที่ผันแปร

ตารางดังต่อไปนี้แสดงจำนวนร้านสะดวกซื้อไทเกอร์มาร์ทและร้านเทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรสที่สถานีบริการน้ำมันภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่ ในประเทศไทย ณ วันที่ที่ระบุไว้

	จำนวนสถานีบริการ ภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่	จำนวนร้าน ไทเกอร์มาร์ท	จำนวนร้านเทสโก้ โลตัสเอ็กซ์เพรส
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559			
ดำเนินงานโดยบริษัทไทย ซี-เซ็นเตอร์ จำกัด	0	0	0
ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการ	542	59	62
รวม	542	59	62
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558			
ดำเนินงานโดยบริษัทไทย ซี-เซ็นเตอร์ จำกัด	31	9	8
ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการ	510	73	46
รวม	541	82	54
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557			
ดำเนินงานโดยบริษัทไทย ซี-เซ็นเตอร์ จำกัด	128	81	53
ดำเนินงานโดยผู้ดำเนินการ	396	71	3
รวม	524	152	56

(ค) การส่งออก

ผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดของบริษัทฯ ที่ส่งออก ได้ขายให้แก่หรือผ่านทาง ExxonMobil Asia Pacific Pte. Ltd. โดยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันเตาเป็นหลัก

2.2.2.2 ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ

ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ ของบริษัทฯ จำหน่ายในประเทศให้แก่ลูกค้าพาณิชย์กรรม และส่งออก

ตารางดังต่อไปนี้แสดงยอดขายในประเทศและยอดขายส่งออกสำหรับผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ แยกตามช่องทางการขาย สำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2557		2558		2559	
	ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ	
	ของยอด		ของยอด		ของยอด	
	ยอดขาย	ขายรวม	ยอดขาย	ขายรวม	ยอดขาย	ขายรวม
ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์ และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ						
	(พันตัน ยกเว้นอัตราร้อยละ)					
ในประเทศ.....	395	81.8	377	79.5	362	81.2
ส่งออก.....	88	18.2	97	20.5	84	18.8
รวมยอดขาย	483	100.0	474	100.0	446	100

ตารางดังต่อไปนี้แสดงยอดขายสำหรับผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ สำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2557		2558		2559	
	ร้อยละของ		ร้อยละของ		ร้อยละของ	
	ยอดขาย		ยอดขาย		ยอดขาย	
	ยอดขาย	ยอดขายรวม	ยอดขาย	ยอดขายรวม	ยอดขาย	ยอดขายรวม
ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์ และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ						
	(พันตัน ยกเว้นอัตราร้อยละ)					
พาราไซลีน.....	277	57.4	270	57.0	238	53.3
สารเบนซีนเข้มข้น.....	91	18.8	96	20.2	94	21.1
สารทำละลาย.....	78	16.1	83	17.5	83	18.6
สารพลาสติกไซเซอร์.....	37	7.7	25	5.3	31	7.0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	483	100.0	474	100.0	446	100.0

บริษัทฯ ขายพาราไซลีนให้แก่ผู้ผลิต PTA ในประเทศไทยเป็นหลัก เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแผ่นฟิล์ม โพลีเอสเตอร์ บรรจุภัณฑ์เรซินและผ้าใยสังเคราะห์ ทั้งนี้ สัดส่วนผลิตภัณฑ์พาราไซลีนที่บริษัทฯ ไม่ได้ขายให้แก่ลูกค้าภายในประเทศ บริษัทฯ สามารถจะขายผ่านช่องทางการส่งออก บริษัทฯ อาจเลือกปรับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นที่ตลาดมีความต้องการได้ เช่น น้ำมันเบนซิน เป็นต้น ขึ้นอยู่กับความคุ้มค่าของการผลิตและขายพาราไซลีนซึ่งจะขึ้นอยู่กับจำนวนของวัตถุดิบที่ได้จากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ราคาตลาดของวัตถุดิบจากภายนอกและราคาตลาดของพาราไซลีน ปริมาณการผลิต พาราไซลีนของบริษัทฯ จะถูกนำมาพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกำหนดสัดส่วนน้ำมันดิบ (crude oil slate) และสัดส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (production slate) ของบริษัทฯ โดยใช้โปรแกรมการจำลองประสิทธิภาพสูงสุด (optimization modeling software) บริษัทฯ ขายผลิตภัณฑ์สารทำละลายและสารพลาสติกไซเซอร์ทั้งหมดภายในประเทศ

2.2.3 การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของบริษัทฯ มีการกำหนดราคาตามตลาด โดยทั่วไป ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในประเทศไทยจะถูกกำหนดราคาโดยอ้างอิงกับราคาตลาดจริงในสิงคโปร์ของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยอ้างอิงของ Platt ที่สิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore ("MOPS")) ราคา MOPS จะสะท้อนถึงอุปทานและอุปสงค์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งระดับราคาน้ำมันดิบ และโดยทั่วไปจะมีการประกาศเป็นรายวันในสกุลดอลลาร์สหรัฐ

ราคาตลาดของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในตลาดในประเทศไทยเป็นไปตามกลไกตลาด และเคลื่อนไหวตามราคานำเข้าที่เสมอภาค ซึ่งอ้างอิงกับราคาดำโรงกลั่น (ex-refinery price) ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในตลาดในประเทศของประเทศไทย โดยได้มาจากราคาตลาดจริงในสิงคโปร์ของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอ้างอิงตามราคา MOPS บวกค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลิตภัณฑ์นั้นๆ จากสิงคโปร์มายังประเทศไทย เช่น ค่าประกันภัย ค่าระวาง อากาศนำเข้า การสูญเสียมวลน้ำมันอันเกิดจากการขนส่งสินค้าทางทะเล (ocean losses) และการจัดการ โดยอาจมีการบวกส่วนเพิ่มหรือหักส่วนลดสำหรับผลิตภัณฑ์บางอย่างเนื่องจากความแตกต่างในคุณสมบัติที่กำหนด (specifications) ทางด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ และสภาพตลาดท้องถิ่นเฉพาะแห่ง ตัวอย่างเช่น ในช่วงที่ตลาดภายในประเทศมีอุปสงค์ส่วนเกิน หรือในช่วงที่ปริมาณของอุปทานในตลาดเอเชียอยู่ในระดับที่สูงซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกจากประเทศไทยลดลง ราคานำเข้าโรงกลั่นในตลาดในประเทศของประเทศไทยอาจลดลงอย่างมีนัยสำคัญ การส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ โดยทั่วไปจะอ้างอิงราคา MOPS และบวกส่วนเพิ่ม (Premium) หรือหักส่วนลดตามสภาพตลาด และการเจรจาต่อรองกับผู้ซื้อ

โดยส่วนใหญ่ ราคาของพาราไซลีนสะท้อนราคาตลาดของพาราไซลีนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และได้รับผลกระทบจากระดับอุปทานและอุปสงค์ นอกจากนี้ ราคาของพาราไซลีนยังได้รับผลกระทบจากการคาดการณ์กำลังการผลิตในอนาคต ราคาผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์ของบริษัทฯ มีการเจรจาต่อรองกับลูกค้าของบริษัทฯ และโดยทั่วไปจะสะท้อนราคาตลาดของพาราไซลีนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

2.3 การจัดหาผลิตภัณฑ์

2.3.1 หน่วยผลิตและกระบวนการผลิต

2.3.1.1 หน่วยผลิต

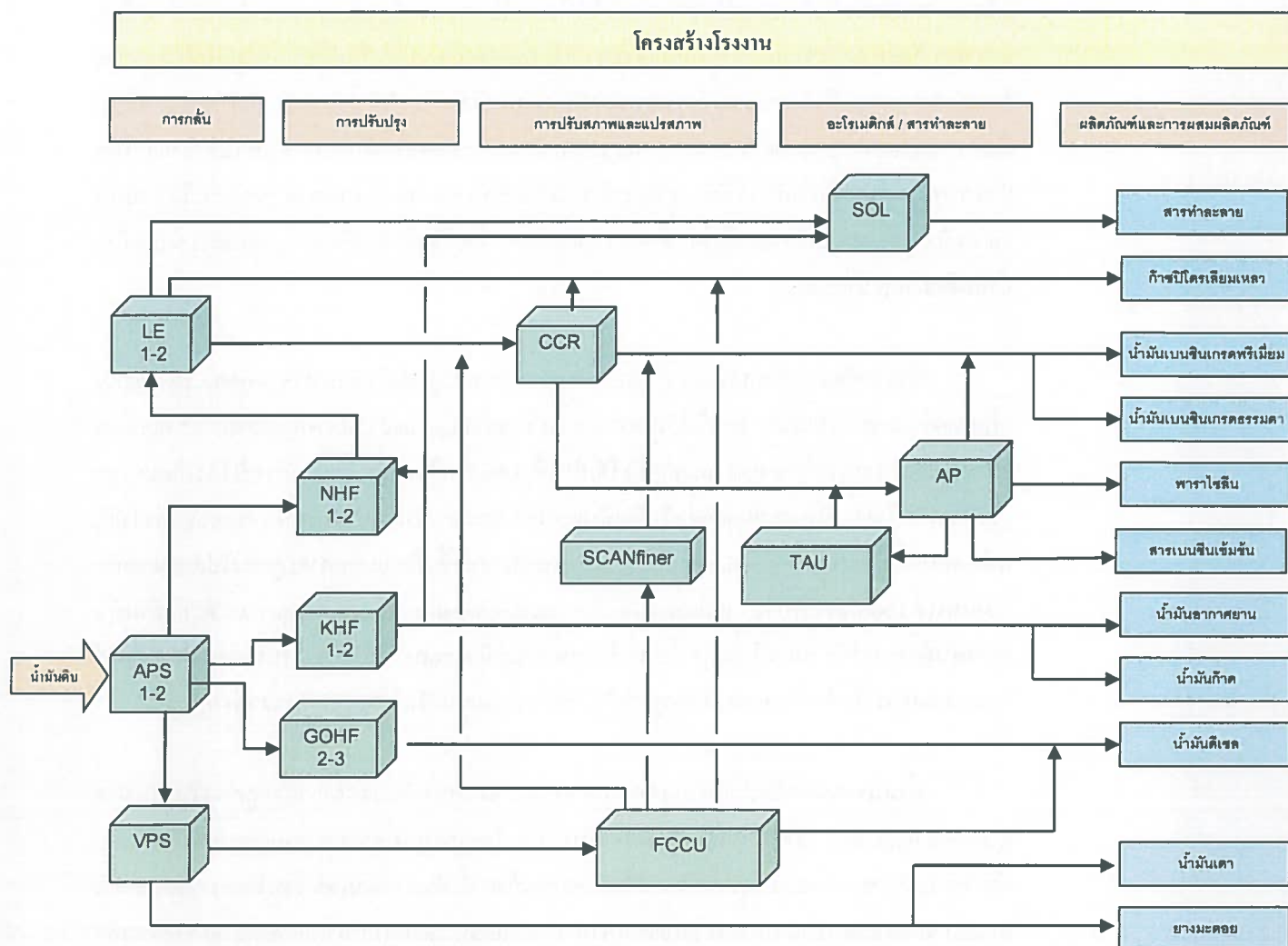
หน่วยผลิตของบริษัทฯ ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประมาณ 120 กิโลเมตรทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพฯ โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ประกอบด้วยหน่วยผลิตหลักดังต่อไปนี้

- หอกกลั่นบรรยากาศ (Atmospheric Pipestill (“APS”)) จำนวนสองหน่วย ซึ่งทำหน้าที่กลั่นน้ำมันดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ หน่วย APS 1 มีกำลังการผลิตวันละ 79,000 บาร์เรล และหน่วย APS 2 มีกำลังการผลิตวันละ 95,000 บาร์เรล
- หน่วยเพิ่มออกเทนด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา (Continuous Catalytic Regeneration Reformer (“CCR”)) จำนวนหนึ่งหน่วย ซึ่งมีกำลังการผลิตวันละ 27,300 บาร์เรล และทำหน้าที่แปรสภาพน้ำมันเชื้อเพลิงออกเทนต่ำให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงออกเทนสูงสำหรับการผลิตน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วเกรดต่าง ๆ หอกกลั่นแยกสารเบนซินถือเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยผลิตนี้ เพื่อผลิตน้ำมันเบนซินตามมาตรฐานยูโร 4
- หอกกลั่นสุญญากาศ (Vacuum Pipestill (“VPS”)) จำนวนหนึ่งหน่วย ซึ่งมีกำลังการผลิตวันละ 45,000 บาร์เรล และทำหน้าที่ผลิตยางมะตอยจากน้ำมันชนิดหนัก (heavy oil) ซึ่งได้จากหอกกลั่นบรรยากาศ น้ำมันชนิดที่เบากว่าจะถูกส่งไปยังหน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit (“FCCU”))
- หน่วยลดกำมะถันสำหรับน้ำมันดีเซล (Gasoil Hydrodesulfurizer Unit (“GOHF”)) จำนวนสองหน่วย ซึ่งทำหน้าที่กำจัดกำมะถันในน้ำมันดีเซล เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของรัฐบาลซึ่งกำหนดไว้ที่ 50 ppm หน่วยเหล่านี้มีกำลังการผลิตรวมวันละ 71,000 บาร์เรล
- หน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit (“FCCU”)) ซึ่งทำหน้าที่แปรสภาพน้ำมันเตาให้เป็นน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินที่เบากว่า หน่วยนี้มีกำลังการผลิตวันละ 42,700 บาร์เรล
- โรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ มีกำลังการผลิตพาราไซลีนปีละ 500,000 ตัน โดยเชื่อมโยงกระบวนการผลิตเข้ากับโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ แบบครบวงจร โรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ ได้รวมเทคโนโลยีโอล-กอน (Olgone) ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นไว้ด้วย ซึ่งเป็นกระบวนการกำจัดสารโอเลฟินส์จากวัตถุดิบฟอร์เมตที่ใช้แทนกระบวนการที่ใช้ดินในการกำจัด (clay treatment process) แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังใช้กระบวนการ XyMax-2 ของเอ็กซอน โมบิล

คอร์ปอเรชั่น ซึ่งทำให้มีการแปรรูปไฮโดรคาร์บอนในรูปแบบอื่นๆ เป็นพาราไซคลีนซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สุดท้ายได้

- หน่วยทรานส์อัลคิลเลชัน (Transalkylation) ซึ่งรวมเทคโนโลยี ทรานพลัส (TransPlus) และกระบวนการเฉพาะของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อการเพิ่มผลผลิตพาราไซคลีน โดยกระบวนการเฉพาะนี้ทำให้บริษัทฯ มีความยืดหยุ่นในด้านวัตถุดิบและการคัดเลือกผลิตภัณฑ์สูงขึ้น โดยการแปรรูปสารอะโรมาติกส์หนักและโทลูอิน/สารเบนซีนให้เป็นมิกซ์ไซคลีนซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยต้นทุนที่ต่ำ ภายหลังจากนั้น มิกซ์ไซคลีนดังกล่าวจะถูกนำไปผลิตพาราไซคลีน
- หน่วยผลิตสารทำละลายของบริษัทฯ ซึ่งเชื่อมโยงกระบวนการผลิตเข้ากับ โรงกลั่นน้ำมัน ประกอบด้วยหอกลั่นแยกและเครื่องปฏิกรณ์ (reactor) เป็นหลัก เพื่อทำการเติมไฮโดรเจน (hydrogenate) ให้กับวัตถุดิบหลังจากการกลั่นแยก

แผนภูมิดังต่อไปนี้แสดงกระบวนการกลั่นปิโตรเลียมและการเชื่อมโยงกระบวนการผลิตของโรงงานอะโรเมติกส์เข้ากับโรงกลั่นน้ำมัน

APS	หอกลิ้นบรรยากาศ (Atmospheric Pepestill)	CCR	หน่วยเพิ่มออกเทนด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา Continuous Catalytic Regeneration Reformer
LE	หน่วย Light End	FCCU	หน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit)
KHF	หน่วย Kerosene Hydrofiner	AP	โรงงานอะโรเมติกส์ (Aromatics Plant)
GOHF	หน่วย Gas Oil Hydrofiner	TAU	หน่วยทรานส์อัลคิลเลชั่น (Transalkylation)
VPS	หน่วยกลั่นสุญญากาศ (Vacuum Pipestill)	NHF	หน่วย Naphtha hydrofiner
SOL	หน่วยผลิตสารทำละลาย	SCANfiner	หน่วยกำจัดกำมะถันใน Naphtha ที่ผลิตจาก FCCU

2.3.1.2 ภาพรวมของกระบวนการกลั่นน้ำมัน

การให้น้ำมันดิบมีความร้อนถึงอุณหภูมิในระดับหนึ่งและส่งไปยังหอกลั่นบรรยากาศจะทำให้สามารถแยกน้ำมันดิบออกเป็นส่วนต่างๆ ได้ โดยแต่ละส่วนจะมีจุดเดือดเฉพาะสำหรับส่วนนั้นๆ หอกลั่นแต่ละหน่วยประกอบด้วยหอสูงซึ่งมีถาดปรุ (perforated trays) เป็นชั้นๆ น้ำมันดิบที่ผ่านความร้อนจากเตาเผาจะเข้าไปในส่วนล่างของหอกลั่น น้ำมันเดือดส่วนที่มีน้ำหนักเบาจะลอยขึ้นไปด้านบนของหอกลั่น ในขณะที่น้ำมันเดือดส่วนที่หนักกว่าจะตกลงไปด้านล่าง เมื่อส่วนที่เบาว่าไหลผ่านถาดปรุ อุณหภูมิน้ำมันจะค่อยๆ ลดลงและไอน้ำจะเกิดการควบแน่นบนถาด การกลั่นไอน้ำมันที่อุณหภูมิต่างกันจะได้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมประเภทต่าง ๆ เช่น ก๊าซปิโตรเลียมเหลว แนฟทา น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซลและน้ำมันเตา

น้ำมันชนิดเบาจากส่วนบนของหอกลั่นบรรยากาศจะถูกส่งไปยังหน่วย Naphtha Hydrofiner เพื่อกำจัดกำมะถัน จากนั้นจะไหลไปยังหอต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า Light End Units ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ถูกแยกออกจะประกอบด้วยก๊าซ (gas stream) ซึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิงใน โรงกลั่นน้ำมัน ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และแนฟทา โดยแนฟทาจะถูกแยกต่อไปอีกเป็นแนฟทาเบาและแนฟทาทหนัก แนฟทาเบาจะถูกส่งไปยังหน่วยผสมน้ำมันเบนซิน (gasoline-blending unit) แนฟทาทหนักซึ่งมีออกเทนต่ำจะถูกส่งไปยังหน่วยเพิ่มออกเทนด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา (Continuous Catalytic Regeneration Reformer Unit (“CCR”)) เพื่อเพิ่มออกเทนด้วยการปรับสภาพโมเลกุลน้ำมัน น้ำมันนี้ส่วนหนึ่งจะถูกส่งไปยังโรงงานอะโรเมติกส์เพื่อใช้ในการผลิตพาราไซลีน อีกส่วนหนึ่งจะถูกส่งไปใช้ผลิตน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วเกรดต่างๆ

น้ำมันจากผลผลิตส่วนแรก (first side stream) ของหอกลั่นบรรยากาศจะถูกส่งไปยังหน่วย Kerosene Hydrofiner เพื่อกำจัดกำมะถัน น้ำมันนี้ส่วนใหญ่จะถูกผสมสารเติมแต่งเพื่อผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน และส่วนที่เหลือจะใช้ผลิตน้ำมันก๊าด น้ำมันจากผลผลิตส่วนที่สอง (second side stream) ของหอกลั่นบรรยากาศจะถูกปรับสภาพ (hydrofined) และผสมกับ hydrofined oil จากผลผลิตส่วนที่สาม (third side stream) เพื่อผลิตน้ำมันดีเซล น้ำมันส่วนหนึ่งจากตอนล่างของหอกลั่นบรรยากาศจะถูกส่งไปยังหอกลั่นสุญญากาศเพื่อผลิตยางมะตอยหรือน้ำมันเตา ผลผลิต (side stream) จากหอกลั่นสุญญากาศจะถูกส่งไปยังหน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit (“FCCU”))

หน่วยแปรสภาพน้ำมันหนักให้เป็นน้ำมันเบาโดยการแปรสภาพโมเลกุล (Fluidized Catalytic Cracking Unit (“FCCU”)) จะทำให้น้ำที่แปรสภาพน้ำมันจากผลผลิต (side stream) จากหอกลั่นสุญญากาศ (Vacuum Pipestill) ให้เป็นน้ำมันที่เบากว่าด้วยการแปรสภาพโมเลกุลให้แตกลง ภายหลังจากการแปรสภาพ กระบวนการกลั่นเฉพาะจะถูกใช้เพื่อแยกองค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นก๊าซที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงกลั่นน้ำมัน ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และแนฟทาซึ่งบางส่วนจะถูกผสมกลับเพื่อนำไปใช้ผลิตน้ำมันเบนซินและบางส่วนจะถูกส่งไปยังหน่วยเพิ่มออกเทนด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา (Continuous Catalytic Regeneration Reformer Unit (“CCR”)) น้ำมันจากผลผลิต (side stream) ของหอกลั่นจะถูก

ส่งไปยังหน่วยลดกำมะถันสำหรับน้ำมันดีเซล (Gasoil Hydrofiner) และใช้ในการผลิตน้ำมันดีเซล จากนั้น น้ำมันจากตอนล่างของหอกลั่นจะถูกส่งไปผลิตเป็นน้ำมันเตา

2.3.1.3 การบำรุงรักษาโรงงาน

เช่นเดียวกับ โรงกลั่นน้ำมันทุกแห่ง บริษัทฯ จะหยุด โรงกลั่นน้ำมันตามระยะเพื่อการบำรุงรักษาตามกำหนดการและการซ่อมแซมแก้ไขนอกกำหนดการที่วางไว้หรือการซ่อมบำรุงฉุกเฉิน แม้ว่าการหยุด โรงกลั่นน้ำมันเพื่อบำรุงรักษาเป็นการลดอัตราการใช้กำลังการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันในระยะสั้น แต่ก็จะเป็นการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ ความปลอดภัยและประสิทธิภาพของโรงกลั่นน้ำมัน การลดโอกาสที่จะต้องหยุด โรงกลั่นน้ำมันนอกกำหนดการที่วางไว้ในอนาคตหรือการลดความชำรุดบกพร่องที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง รวมทั้งเป็นการยืดอายุของโรงกลั่นน้ำมัน

บริษัทฯ สามารถขอรับการสนับสนุนและการบริการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงาน (operational services) จากเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ซึ่งมีสำนักงานวิศวกรรมประจำภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในประเทศสิงคโปร์ พร้อมทั้งผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวัสดุและอื่นๆ ซึ่งทำหน้าที่ให้การสนับสนุนแก่โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นทั้งเก้าแห่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

โดยปกติ การบำรุงรักษาโรงกลั่นน้ำมันและ โรงงานอะโรเมติกส์ครั้งใหญ่ตามกำหนดการของบริษัทฯ จะใช้เวลาหลายสัปดาห์ ทั้งนี้ระยะเวลาการซ่อมบำรุงจะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับชนิดงานที่เกี่ยวข้องของการซ่อมบำรุงในแต่ละครั้ง ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้ทำการบำรุงรักษาครั้งใหญ่ตามการกำหนดการสามครั้งล่าสุดในปี 2541 ปี 2547 และปี 2554 ในช่วงระยะเวลาว่างรอบของการหยุดโรงกลั่นน้ำมันเพื่อการบำรุงรักษาครั้งใหญ่ตามกำหนดการ บริษัทฯ ได้วางแผนการบำรุงรักษาย่อยตามกำหนดการเป็นระยะด้วย โดยในระหว่างการบำรุงรักษาเล็กน้อยนี้ จะมีการหยุดโรงงานอะโรเมติกส์และ/หรือส่วนต่างๆ ของโรงกลั่นน้ำมัน เช่น โดยทั่วไป บริษัทฯ จะหยุดหน่วย APS หนึ่งในสองหน่วยทุกระยะสามถึงสี่ปี การมีหน่วย APS สองหน่วยทำให้บริษัทฯ มีความคล่องตัว ในการดำเนินงานโรงกลั่นน้ำมันต่อไปในขณะที่บริษัทฯ ดำเนินการซ่อมบำรุง APS อีกหน่วยหนึ่ง และช่วยลดผลกระทบจากการหยุดโรงงาน

2.3.2 วัตถุดิบและการจัดหา

2.3.2.1 น้ำมันดิบ

วัตถุดิบหลักที่ใช้ในกระบวนการผลิตของโรงกลั่นน้ำมันคือน้ำมันดิบ บริษัทฯ สามารถกลั่นน้ำมันดิบประเภทต่างๆ ซึ่งรวมถึงน้ำมันดิบจากตะวันออกกลาง ตะวันออกไกลและแอฟริกาตะวันตก เนื่องจากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ มีหน่วยเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ (upgrading and conversion unit)

บริษัทฯ จึงสามารถใช้น้ำมันดิบชนิดหนักที่มีความหนาแน่นและมีกำมะถันสูง (heavy sour crude) จากตะวันออกกลางในสัดส่วนที่สูงขึ้นได้เพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า น้ำมันดิบชนิดหนักดังกล่าวมีปริมาณกำมะถันสูงกว่าและต้นทุนต่ำกว่าน้ำมันดิบชนิดเบาที่มีความหนาแน่นน้อย (light sweet crude) นอกจากนี้ จากการใช้เครือข่ายการจัดหาน้ำมันดิบทั่วโลกของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือ และการใช้เทคโนโลยี Molecular Fingerprinting & Modeling ที่ทันสมัย บริษัทฯ สามารถจัดหา คัดเลือกและผสมน้ำมันดิบให้มีคุณสมบัติที่จะช่วยเพิ่มกำไรของบริษัทฯ ให้สูงสุดได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น บริษัทฯ จะทำการกำหนดสัดส่วนน้ำมันดิบ (crude oil slate) ภายหลังจากที่บริษัทฯ ได้พิจารณากำหนดสัดส่วนการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (product slate) จากข้อมูลที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายขายและการตลาดโดยอ้างอิงกับการประเมินค่าความต้องการของลูกค้าและประมาณการราคาสำหรับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่บริษัทฯ สามารถผลิตได้ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีขึ้นก่อนหน้าคำสั่งซื้อที่ได้คาดการณ์ไว้ประมาณสามเดือน หลังจากนั้น บริษัทฯ จะใส่ข้อมูลเดิมและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งข้อมูลราคาดลงในระบบโปรแกรมการปรับเปลี่ยนกระบวนการกลั่นให้ได้ผลกำไรที่ดีที่สุด (optimization modeling software system) ซึ่งจะนำข้อจำกัดการผลิตของบริษัทฯ มาร่วมพิจารณาด้วยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อน้ำมันดิบที่มีความเหมาะสมที่สุด

บริษัทฯ ทำการจัดหาและซื้อน้ำมันดิบจากหรือผ่านบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ซึ่งโดยปกติ บริษัทฯ ได้รับใบแจ้งหนี้ภายใน 4 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือนของเดือนที่ออกใบตราส่งและต้องชำระใบแจ้งหนี้ภายในสิ้นเดือนของเดือนที่ได้รับใบแจ้งหนี้ ทั้งนี้ บริษัทฯ เชื่อว่าสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติทางการค้าโดยทั่วไป สำหรับน้ำมันดิบที่จัดหาหรือซื้อจากแหล่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก บริษัทฯ จะทำการซื้อจากหรือผ่าน ExxonMobil Asia Pacific Pte. Ltd. ส่วนน้ำมันดิบนำเข้าอื่นๆ บริษัทฯ จะทำการซื้อจากหรือผ่าน ExxonMobil Sales and Supply LLC

ตารางดังต่อไปนี้แสดงปริมาณน้ำมันดิบที่ซื้อ โดยจำแนกตามภูมิภาคของแหล่งที่มาและสัดส่วนการจัดซื้อจากแต่ละภูมิภาคสำหรับระยะเวลาที่ระบุไว้

ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

ภูมิภาคของแหล่งที่มา	2557		2558		2559	
	ร้อยละของ		ร้อยละของ		ร้อยละของ	
	ปริมาณ	ปริมาณรวม	ปริมาณ	ปริมาณรวม	ปริมาณ	ปริมาณรวม
(พันบาร์เรล ยกเว้นอัตราร้อยละ)						
ตะวันออกกลาง ⁽¹⁾	11,226	23.7	16,453	32.3	17,361	35.8
ตะวันออกไกล ⁽²⁾	24,827	52.4	28,075	55.1	24,364	50.3
แอฟริกาตะวันตก ⁽³⁾	11,310	23.9	6,432	12.6	6,759	13.9
รวม	47,363	100.0	50,960	100.0	48,484	100.0

(1) ซาอุดีอาระเบีย คูเวต สาธารณรัฐอาหรับอิมิเรสต์ กาตาร์ อิรัก และโอมาน

(2) อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย มาเลเซีย บรูไน จีน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ปาปัวนิวกินี และรัสเซีย

(3) แองโกลา ไนจีเรีย ลิเบีย โคลัมเบีย

2.3.2.2 วัตถุดิบโรงกลั่นน้ำมันและวัตถุดิบอื่น ๆ

บริษัทฯ ใช้ไฮโดรเจนในหน่วยกำจัดกำมะถันในน้ำมัน โดยใช้ไฮโดรเจนร่วม (hydrodesulfurizer unit) เพื่อการกำจัดกำมะถันออกจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมโดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปรับปรุงคุณภาพ และเพื่อเป็นวัตถุดิบในโรงงานอะโรเมติกส์ บริษัทฯ สามารถผลิตไฮโดรเจนทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้จากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ เอง นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังใช้ออกซิเจนและไนโตรเจนในกระบวนการกลั่นน้ำมัน โดยซื้อทั้งออกซิเจนและไนโตรเจนจากผู้ผลิต

2.3.2.3 ตัวเร่งปฏิกิริยา

บริษัทฯ ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาประเภทต่างๆ ในกระบวนการผลิต บริษัทฯ จะประเมินและคัดเลือกประเภทตัวเร่งปฏิกิริยาโดยพิจารณาจากประสิทธิภาพและราคา บริษัทฯ ได้เข้าทำสัญญากับ ExxonMobil Catalyst Technology LLC เพื่อการเช่าตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ที่ใช้ในโรงกลั่นน้ำมันและโรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้เข้าทำสัญญากับ ExxonMobil Catalyst Services Inc. เพื่อการเช่าและ/หรือซื้อตัวเร่งปฏิกิริยาชนิดทองคำขาว (platinum based catalyst) สำหรับใช้ในโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ

2.3.2.4 รีฟอร์มเมตและมิกซ์ไซลีน

รีฟอร์มเมตและมิกซ์ไซลีนเป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในโรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ บริษัทฯ จัดหารีฟอร์มเมตจากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ เป็นหลัก แต่บริษัทฯ ก็มีการซื้อจากผู้กลั่นน้ำมัน

ในประเทศรายอื่น ๆ และบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นในภูมิภาคนี้ด้วย บริษัทฯ ซื้อ
มิชชีไซลีนที่จำเป็นต้องใช้ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

2.3.2.5 เอทานอลและน้ำมันปาล์ม

บริษัทฯ ซื้อเอทานอลจากบุคคลภายนอกหลายรายในประเทศไทยเพื่อผสมที่คลังน้ำมัน
สำหรับการผลิตแก๊สโซฮอล์ ส่วนน้ำมันปาล์มซื้อจากบุคคลภายนอกที่เป็นผู้จัดหาในประเทศเพื่อ
นำไปใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตไบโอดีเซล

2.3.2.6 วัตถุดิบและสินค้าอื่น ๆ

วัตถุดิบแนฟทาซินิคเบาน้ำมันก๊าดซึ่งใช้ในการผลิตสารทำละลายของบริษัทฯ จัดหามา
จากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ทั้งหมด บริษัทฯ ซื้อออกโซแอลกอฮอล์ (oxo-alcohol) สำหรับผลิต
สารพลาสติกไซเซอร์จากบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น

บริษัทฯ เริ่มมีการซื้อผลิตภัณฑ์หล่อลื่นจากผู้ผลิตภายนอก (third party supplier) ผู้ซึ่งทำการ
ผสมผลิตภัณฑ์หล่อลื่นนับตั้งแต่เดือนกันยายน 2550 โดยผู้ผลิตภายนอกยังคงซื้อน้ำมันพื้นฐาน (base
stock) และสารเติมแต่งจากบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เพื่อที่จะรักษาคุณภาพของ
ผลิตภัณฑ์

2.3.4 สาธารณูปโภค

2.3.4.1 น้ำ

บริษัทฯ ต้องการน้ำเพื่อนำไปใช้ในการผลิตไอน้ำเพื่อขับเคลื่อนซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญ
นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังใช้น้ำในส่วนต่างๆ ของกระบวนการผลิตน้ำมัน บริษัทฯ มีหน่วยกลั่นน้ำทะเลเป็น
น้ำกลั่น (desalination plant) สองหน่วย แต่ละหน่วยมีกำลังการผลิตน้ำชั่วโมงละ 60 ตัน และหน่วย
กรองน้ำระบบการกรองแบบดูดซึมย้อนกลับ (reverse osmosis unit) หนึ่งเครื่อง ซึ่งมีกำลังการผลิตน้ำ
20 ตันต่อชั่วโมง โดยเมื่อหน่วยผลิตน้ำทั้งหมดทำงานร่วมกันแล้ว จะสามารถจัดหา น้ำจืดที่จำเป็น
สำหรับการดำเนินงานของหน่วยผลิตของบริษัทฯ ได้ทั้งหมด ในบางพื้นที่ของประเทศไทยซึ่งรวมถึง
จังหวัดชลบุรีเคยประสบภาวะแห้งแล้งอย่างรุนแรง เนื่องจากวิกฤตการขาดแคลนน้ำ หน่วยกลั่นน้ำทะเล
เป็นน้ำกลั่นได้ช่วยให้บริษัทฯ สามารถดำเนินงานต่อไปได้ และช่วยลดผลกระทบจากภัยแล้งของ
บริษัทฯ ด้วย

2.3.4.2 ไฟฟ้า ไอ้่น้ำและก๊าซธรรมชาติ

บริษัทฯ สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าและไอ้่น้ำเองโดยใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและไอ้่น้ำร่วม (Co-generator) ที่มีอยู่ในบริเวณที่ตั้งโรงกลั่น บริษัทฯ มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันก๊าซจำนวนสามเครื่อง ซึ่งมีกำลังการผลิตรวม 50 เมกะวัตต์ ประกอบด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าซึ่งมีกำลังการผลิต 12.5 เมกะวัตต์ จำนวนสองเครื่อง โดยแต่ละเครื่องยังสามารถผลิตไอ้่น้ำได้ 40 ตันต่อชั่วโมง และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าซึ่งมีกำลังการผลิต 25 เมกะวัตต์หนึ่งเครื่อง ซึ่งสามารถผลิตไอ้่น้ำได้ 50 ตันต่อชั่วโมง นอกจากนี้ เพื่อการจัดหาไฟฟ้าสำรองเพิ่มเติม บริษัทฯ ยังมีการเชื่อมต่อโครงข่ายพลังงานเข้ากับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ไอ้่น้ำจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าร่วมแล้ว บริษัทฯ ยังมีหม้อไอ้่น้ำ (boiler) เสริมอีกสองเครื่อง แต่ละเครื่องสามารถผลิตไอ้่น้ำได้ 20 ตันต่อชั่วโมงเพื่อเพิ่มเสถียรภาพในการจัดหาไอ้่น้ำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันก๊าซจะใช้ก๊าซธรรมชาติและก๊าซที่กำจัดกำมะถันแล้วจากกระบวนการกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการประหยัดพลังงาน และลดการปล่อยซัลเฟอร์ไดออกไซด์เข้าสู่บรรยากาศ ในขณะที่หม้อไอ้่น้ำเสริมสองเครื่องใช้น้ำมันเตา และก๊าซเชื้อเพลิงจากกระบวนการกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ บริษัทฯ ซื้อก๊าซธรรมชาติจาก บมจ ปตท ด้วยเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงเสริมสำหรับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและไอ้่น้ำร่วมภายใต้สัญญาซื้อขายหรือจ่ายเงิน (Take or Pay) ระยะยาว

2.3.5 การลำเลียงและการจัดเก็บ

2.3.5.1 การลำเลียงผลิตภัณฑ์

บริษัทฯ สามารถรับการส่งมอบน้ำมันดิบทางทะเลโดยทางระบบทุ่นรับน้ำมันดิบแบบหลายจุด (multi-buoy mooring system) ขนาด 120,000 dwt ของบริษัทฯ และสามารถรับน้ำมันดิบจากเรือบรรทุกน้ำมันดิบขนาดใหญ่ VLCC ที่ทุ่นผูกเรือน้ำลึกแบบทุ่นเดี่ยวกลางทะเล (single buoy mooring facilities) ของ บมจ ไทยออยล์ โดยการจัดการร่วมกับ บมจ ไทยออยล์ น้ำมันดิบเหล่านี้จะถูกส่งต่อไปยังถังเก็บน้ำมันที่โรงกลั่นน้ำมัน โดยทางท่อส่งซึ่งเชื่อมต่อกับโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ โดยตรง

ด้วยพื้นที่ที่มีความได้เปรียบของโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชา ทำให้บริษัทฯ สามารถเข้าถึงเครือข่ายการจัดส่งผลิตภัณฑ์ที่สะดวกและสามารถลำเลียงผลิตภัณฑ์ของบริษัทฯ ได้อย่างประหยัดต้นทุน โดยทางระบบท่อส่งผลิตภัณฑ์รวม (multi-product pipeline) รถบรรทุก รถไฟ และเรือชายฝั่งไปยังกลุ่มอุปสงค์หลักของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงศูนย์ในกรุงเทพฯ และในภูมิภาคอื่นๆ ทั่วประเทศไทย ระบบท่อส่งน้ำมันซึ่งเชื่อมต่อกับโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ มีบริษัท ท่อส่งปิโตรเลียม จำกัด เป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ (โดยบริษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นด้วยประมาณร้อยละ 21) และสามารถขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน

บริษัทฯ ใช้คลังน้ำมันทั้งหมด 7 แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการลำเลียงผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมไปทั่วประเทศไทย โดยคลังน้ำมัน 2 แห่งเป็นคลังน้ำมันที่บริษัทฯ เป็นเจ้าของโดยสมบูรณ์ คลังน้ำมันอีก 3 แห่งเป็นคลังน้ำมันที่บริษัทฯ เป็นเจ้าของร่วมกับบริษัทน้ำมันอื่นๆ และคลังน้ำมันอีก 2 แห่งเป็นคลังส่งผ่านน้ำมันภายใต้สัญญาการใช้บริการ (throughput agreement) ที่บริษัทฯ ทำกับบุคคลภายนอก

บริษัทฯ ใช้บริการของบุคคลภายนอกให้ลำเลียงผลิตภัณฑ์จากคลังน้ำมัน น้ำมันเชื้อเพลิงขายปลีกจะถูกลำเลียงจากคลังน้ำมันไปยังสถานีบริการภายใต้ชื่อการค้าเอสโซ่โดยทางรถบรรทุก ส่วนก๊าซปิโตรเลียมเหลวและยางมะตอยจะถูกจัดส่งหรือรับมอบ โดยลูกค้าด้วยรถบรรทุกจากคลังที่ศรีราชา เท่านั้น ซึ่งตั้งอยู่ติดกับ โรงกลั่นน้ำมัน นอกจากนี้ หากมีความจำเป็น ทำเทียบเรือที่โรงกลั่นน้ำมันของ บริษัทฯ ยังสามารถอำนวยความสะดวกในการส่งออกก๊าซปิโตรเลียมเหลวจากโรงกลั่นน้ำมันโดยตรง ส่วนผลิตภัณฑ์พาราไซลีนจะถูกจัดส่งจาก โรงกลั่นน้ำมัน โดยทางเรือชายฝั่ง ในขณะที่สารทำลายจะถูกจัดส่งหรือรับมอบ โดยลูกค้าโดยทางรถบรรทุกจากคลังที่ศรีราชาเท่านั้น

2.3.5.2 การจัดเก็บ

หน่วยกลั่นน้ำมันและคลังน้ำมันของบริษัทฯ ซึ่งบริษัทฯ เป็นเจ้าของหรือสามารถเข้าใช้ประโยชน์ มีถังเก็บและสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งทำให้บริษัทฯ สามารถจัดเก็บผลิตภัณฑ์ก่อนการส่งมอบและจัดเก็บวัตถุดิบก่อนนำไปใช้

บริษัทฯ เชื่อว่าคลังน้ำมันของบริษัทฯ มีกำลังการจัดเก็บเพียงพอที่จะสนับสนุนการดำเนินงานปกติ รวมถึงสถานการณ์ที่คาดหมายได้ในกรณีที่บริษัทฯ หรือลูกค้ารายหนึ่งหรือหลายรายหรือผู้จัดหาวัตถุดิบอาจต้องหยุดโรงงานนอกกำหนดการที่วางไว้เป็นระยะเวลาที่จำกัด อย่างไรก็ตาม ตามกฎระเบียบของประเทศไทย กำหนดให้บริษัทฯ จำเป็นต้องมีการสำรองน้ำมันดิบที่นำเข้ามาคลังเพื่อผลิตสำหรับจำหน่ายในประเทศในปริมาณเท่ากับร้อยละ 6 ของปริมาณการค้าในแต่ละปี นอกจากนี้ในประกาศดังกล่าวยังกำหนดให้ต้องมีการสำรองน้ำมันสำเร็จรูปด้วย ทั้งนี้ อัตราที่ต้องสำรองดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับชนิดของน้ำมันสำเร็จรูปที่ผลิตได้ อาทิเช่น อัตราที่ต้องสำรองของน้ำมันสำเร็จรูปชนิด น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตา คือ ร้อยละ 1 ของปริมาณการค้าในแต่ละปี ผลิตภัณฑ์คลังของบริษัทฯ อาจเพิ่มขึ้นเป็นครั้งคราว เนื่องจากการหยุดโรงงานนอกกำหนดการที่วางไว้หรือเรื่องอื่นๆ ซึ่งขัดขวางหรือประวิงการรับมอบผลิตภัณฑ์ของลูกค้า รวมทั้งการวางแผนสินค้าคงคลังของบริษัทฯ ก่อนการหยุดโรงกลั่นตามกำหนดการที่วางไว้ และการวางแผนสินค้าคงคลังของลูกค้าเพื่อการผลิตตามแผน

2.3.6 การจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัย

บริษัทฯ ใช้ระบบบริหารการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัย (Operations Integrity Management System หรือ OIMS) ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่เคร่งครัดและเป็นระบบ ระบบนี้เป็นระบบที่เอ็กซ์ซอน โมบิล

คอร์ปอเรชันได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานอย่างเคร่งครัดในการบริหารจัดการความเสี่ยงในด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม โดยระบบ OIMS นี้ครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติต่างๆ จำนวน 21 เรื่อง ซึ่งรวมถึง การจัดการ ภาวะผู้นำ ความพึงพอใจและรับผิดชอบ การประเมินและบริหารความเสี่ยง การออกแบบและก่อสร้างโรงงาน ความปลอดภัยส่วนบุคคล อาชีวอนามัย การปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการประเมินและปรับปรุงความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน ซึ่งระบบนี้ใช้อยู่ในสถานประกอบการของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชันทั่วโลก จึงทำให้บริษัทฯ สามารถติดตามความก้าวหน้าและมั่นใจถึงการมีความรับผิดชอบต่อในการบริหารจัดการสำหรับผลที่เกิดขึ้นในด้านเหล่านี้ ระบบดังกล่าวทำให้บริษัทฯ มีประวัติด้านความปลอดภัยที่ดีเยี่ยม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 สิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานของบริษัทฯ อยู่ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญหลายฉบับ ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ในปี 2535 ประเทศไทยได้ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ กฎหมายไทยยังมีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อของรัฐบาลและสิทธิของประชาชนในการจัดการและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายและกฎระเบียบสิ่งแวดล้อมได้จำกัดประเภท ปริมาณและความเข้มของสารต่างๆ ที่จะปล่อยออกสู่สภาพแวดล้อมได้ ทั้งนี้ การดำเนินงานของบริษัทฯ ยังอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การกำจัดและการบำบัดผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและวัสดุสารเจือปนด้วย กฎหมายและกฎระเบียบสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยอากาศเสียและการปล่อยน้ำออกจากหน่วยผลิตและการดำเนินงานของบริษัทฯ มีผลกระทบต่อธุรกิจของบริษัทฯ ในเกือบทุกด้าน ซึ่งรวมถึงการกลั่นน้ำมัน การผลิตอะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์ และการดำเนินงานสถานีบริการน้ำมันค้าปลีก หน่วยงานหลักของรัฐที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทฯ ทางด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมธุรกิจพลังงาน ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงพลังงาน

บริษัทฯ ได้รับประโยชน์จากระบบการจัดการพลังงานที่ใช้อยู่ในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชันและ/หรือบริษัทในเครือ ทั่วโลก (ExxonMobil's Global Energy Management System ("GEMS")) ซึ่งเป็นระบบที่มีความครอบคลุมและเข้มงวดตามแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน การบำรุงรักษา การออกแบบเพื่อการบริหารจัดการทางด้านพลังงาน กระบวนการนี้เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินหน่วยผลิตโดยทีมผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชัน ภายหลังจากนั้น ผู้แทนจากแต่ละหน่วยผลิตจะทำงานร่วมกับทีมงานของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชัน และ/หรือบริษัทในเครือที่เข้าตรวจเยี่ยม เพื่อพัฒนาแผนการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในการดำเนินงานและหน่วยผลิต

บริษัทฯ ได้ดำเนินมาตรการควบคุมมลพิษและลดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะควบคุมการปล่อยสารเจือปนตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด ซึ่งรวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อลดการปล่อยสารเจือปนและสงวนรักษาทรัพยากร เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันก๊าซสามเครื่องของบริษัทฯ มีการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ในระดับที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบดั้งเดิม บริษัทฯ ได้ใช้มาตรการต่างๆ เพื่อรักษาแหล่งน้ำจืดและบำบัดน้ำเสียในการดำเนินงานโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ยังได้มีการใช้และรีไซเคิลน้ำจืดที่ผลิตจากหน่วยกลั่นน้ำทะเลเป็นน้ำกลั่นทั้งสองหน่วยของบริษัทฯ เพื่อช่วยรักษาทรัพยากรน้ำตามธรรมชาติและพลังงาน ระบบบำบัดน้ำของบริษัทฯ ประกอบด้วยหน่วยแยกน้ำมันออกจากน้ำ รวมทั้งถังแยกน้ำมัน เครื่องแยกน้ำปนน้ำมัน และเครื่องเติมอากาศเพื่อการกำจัดน้ำมันออกจากน้ำเสีย และบ่อบำบัดน้ำเสีย

บริษัทฯ ได้ทำการประเมินอย่างสม่ำเสมอโดยตั้งเป้าให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และเชื่อว่าบริษัทฯ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในทุกด้านที่ใช้บังคับกับบริษัทฯ

รัฐบาลได้กำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้มีการลดปริมาณกำมะถันและสารเบนซินของน้ำมันเบนซิน และลดปริมาณกำมะถันในน้ำมันดีเซล ซึ่งบริษัทฯ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นใหม่ดังกล่าวภายในวันที่ 1 มกราคม 2555 เพื่อให้บริษัทฯ ยังคงสามารถขายน้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซลในตลาดภายในประเทศได้ บริษัทฯ จึงได้เดินหน้านำดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การลงทุนในโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันสามารถเป็นไปได้โดยสอดคล้องกับกำหนดเวลาดังกล่าว ทั้งนี้คณะกรรมการบริษัทฯ ได้อนุมัติการลงทุนโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำมัน ณ โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2553 ซึ่งบริษัทฯ ได้ดำเนินการดังกล่าวตามที่คณะกรรมการได้อนุมัติเป็นที่เรียบร้อยแล้วภายในวันที่ 1 มกราคม 2555

2.5 อุตสาหกรรมการกลั่นปิโตรเลียม

2.5.1 หลักพื้นฐานของการกลั่นน้ำมัน

2.5.1.1 ภาพรวมของกระบวนการกลั่นน้ำมัน

การกลั่นน้ำมันคือกระบวนการแยกโมเลกุลสารไฮโดรคาร์บอนที่อยู่ในน้ำมันดิบ และแปรสภาพสารดังกล่าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่มีมูลค่าสูงกว่า โรงกลั่นน้ำมันได้รับการออกแบบให้สามารถกลั่นน้ำมันดิบหลายประเภทรวมถึงวัตถุดิบอื่นๆ ให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ที่ต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีค่าการกลั่น (refining margin) สูงสุด และตอบสนองความต้องการ โดยทั่วไปหน่วยผลิตต่างๆ ของโรงกลั่นน้ำมันจะทำหน้าที่ได้อย่างน้อยอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- กลั่นแยกสารไฮโดรคาร์บอนประเภทต่างๆ ที่อยู่ในน้ำมันดิบออกเป็นส่วนๆ
- แปรสภาพสารไฮโดรคาร์บอนให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ
- ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ด้วยการแยกสารปนเปื้อน (impurities) ออก และ/หรือ

- ผสมผลิตภัณฑ์ขั้นกึ่งสำเร็จรูป (intermediate streams) ให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

น้ำมันดิบเป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการกลั่นน้ำมัน คุณภาพของน้ำมันดิบที่ใช้ในการกลั่นและโครงสร้างของโรงกลั่นน้ำมันมักจะมีอิทธิพลต่อระดับของกระบวนการกลั่นและการแปรสภาพที่จำเป็นเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อความสะดวก น้ำมันดิบจะถูกแบ่งประเภทตามความหนาแน่น (density) จากเบาไปหนัก (light to heavy) และปริมาณกำมะถัน จากต่ำไปสูง (sweet to sour) น้ำมันดิบชนิดเบาซึ่งมีปริมาณกำมะถันต่ำ (light sweet crude oil) จะมีราคาสูงกว่าน้ำมันดิบชนิดหนักซึ่งมีปริมาณกำมะถันสูง (heavy sour crude oil) เนื่องจากน้ำมันดิบชนิดเบามีการปรับปรุงคุณภาพน้อยกว่า และให้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีราคาสูงกว่าในสัดส่วนที่มากกว่า อาทิ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด และน้ำมันดีเซล น้ำมันดิบชนิดหนักมักจะขายโดยมีส่วนลดเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำมันดิบชนิดเบา เนื่องจากน้ำมันดิบชนิดหนักให้ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าต่ำกว่าในสัดส่วนที่สูงกว่า และต้องการกระบวนการกลั่นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ชนิดเบาที่มีมูลค่าสูงขึ้น ดังนั้น ผู้กลั่นน้ำมันจึงพยายามเลือกกลั่นน้ำมันดิบชนิดต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสมที่สุด โดยคำนึงถึงหน่วยแปรสภาพโมเลกุลและหน่วยปรับปรุงคุณภาพของแต่ละโรงกลั่น ราคาของผลิตภัณฑ์ในปัจจุบัน ราคาที่คาดการณ์ในอนาคต ชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ และราคาของน้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่นๆ ที่จัดหาได้

ความซับซ้อน (complexity) ของโรงกลั่นน้ำมัน หมายถึง ความสามารถของโรงกลั่นน้ำมันที่จะแปรสภาพวัตถุดิบที่มีราคาต่ำกว่า เช่น น้ำมันดิบที่มีความหนาแน่นสูงและปริมาณกำมะถันสูง ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น ความซับซ้อนของโรงกลั่นน้ำมันขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของหน่วยแปรสภาพโมเลกุล (conversion unit) โดยทั่วไป ยิ่งโรงกลั่นน้ำมันที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีผลคล่องตัวในด้านการคัดเลือกว่าวัตถุดิบมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีการวิเคราะห์น้ำมันดิบก็สามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงกลั่นน้ำมันที่จะแปรสภาพน้ำมันดิบซึ่งยากต่อกระบวนการกลั่นและมีราคาถูกกว่าได้ ความซับซ้อนของโรงกลั่นน้ำมันและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถทำให้โรงกลั่นน้ำมันอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบมากกว่าจากการใช้น้ำมันดิบที่มีราคาถูก ซึ่งทำให้มีโอกาสดำเนินกำไรขั้นต้นสูงขึ้น

2.5.1.2 ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่สำคัญ

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่สำคัญของโรงกลั่นน้ำมันได้แก่

- ก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- น้ำมันเบนซิน
- น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน/น้ำมันก๊าด
- น้ำมันดีเซล
- น้ำมันเตา และ

- บิโทเมน (ยางมะตอย)

2.5.1.3 เศรษฐศาสตร์การกลั่นน้ำมัน (Economics of Refining)

การกลั่นน้ำมันเป็นธุรกิจที่ตั้งอยู่บนฐานของส่วนต่าง (margin-based business) เป็นสำคัญ โดยเป้าหมายของผู้กลั่นน้ำมันคือการทำให้กระบวนการกลั่นมีประสิทธิภาพสูงสุดและให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุดจากผลิตภัณฑ์ทั้งหมดซึ่งได้จากวัตถุดิบที่ใช้ในโรงกลั่นน้ำมันแบบพื้นฐาน (simple refinery) ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนักซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่า เช่น น้ำมันเตา กากน้ำมันดิบ และบิโทเมน ส่วนที่เหลือจะเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดเบา เช่น ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล และน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะขึ้นอยู่กับชนิดของน้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่นๆ ที่ใช้อุปกรณ์ประกอบของน้ำมันดิบมีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของผลิตภัณฑ์ของโรงกลั่นน้ำมันและความสามารถในการทำกำไรของโรงกลั่น ค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันแบบพื้นฐาน (simple refining margin) หมายถึง มูลค่ารวมของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป หักด้วยต้นทุนน้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่นๆ และสาธารณูปโภคที่นำเข้า โดยค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์ (complex refining margin) แตกต่างจากค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันแบบพื้นฐาน (simple refining margin) ตรงที่โรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์จะผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดหนักในสัดส่วนที่ต่ำกว่า เนื่องจากมีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่สามารถแปรสภาพผลิตภัณฑ์ชนิดหนักที่มีมูลค่าต่ำกว่าให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดเบาที่มีมูลค่าสูงกว่าได้ โรงกลั่นน้ำมันที่มีความซับซ้อนมากกว่ามักจะสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าเนื่องจากสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงกว่าโดยใช้น้ำมันดิบหรือวัตถุดิบอื่นๆ ในชนิดเดียวกันหรือที่มีราคาต่ำกว่า ดังนั้น โดยทั่วไป ค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์จึงสูงกว่าค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันแบบพื้นฐาน

2.5.2 ความเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันในประเทศไทย

2.5.2.1 การผลิต

ตามข้อมูลของกระทรวงพลังงาน ในปี 2559 ประเทศไทยมีการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมทั้งปีรวมทั้งสิ้น 397,324 พันบาร์เรลเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 จากในปี 2558 ตารางดังต่อไปนี้แสดงการผลิต การนำเข้า การส่งออกและการใช้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่สำคัญในประเทศไทยสำหรับสามปีล่าสุด

	ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม		
	2557	2558	2559
	(บาร์เรลต่อวัน)		
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว			
การผลิต	175,710	175,914	181,984
การนำเข้า.....	66,990	43,702	14,502
การส่งออก.....	319	1,134	2,614
อุปสงค์ในประเทศ*	239,819	213,657	195,206
น้ำมันเบนซิน			
การผลิต	170,365	192,163	205,900
การนำเข้า.....	15,238	13,512	26,659
การส่งออก.....	23,718	26,232	24,109
อุปสงค์ในประเทศ.....	146,578	165,981	182,303
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน			
การผลิต	113,766	121,364	120,613
การนำเข้า.....	72	67	1,514
การส่งออก.....	22,343	26,155	9,553
อุปสงค์ในประเทศ.....	95,002	103,968	111,151
น้ำมันก๊าด			
การผลิต	18,921	23,343	38,204
การนำเข้า.....	0	0	0
การส่งออก.....	514	300	461
อุปสงค์ในประเทศ.....	186	183	189
น้ำมันดีเซล			
การผลิต	414,743	467,665	441,591
การนำเข้า.....	5,999	2,063	14,245
การส่งออก.....	74,389	106,306	82,655
อุปสงค์ในประเทศ.....	363,319	378,108	389,554
น้ำมันเตา			
การผลิต	97,661	98,500	97,358
การนำเข้า.....	6,390	2,861	2,061
การส่งออก.....	66,100	63,045	55,923
อุปสงค์ในประเทศ.....	36,063	35,527	39,151
รวมปริมาณการผลิต.....	991,166	1,078,949	1,085,650
รวมปริมาณอุปสงค์ในประเทศ	880,967	897,424	917,554

ที่มา: สถิติปี 2559 กระทรวงพลังงาน

*รวมโปรเพนและบิวเทน

ตารางต่อไปนี้จะแสดงอุปสงค์โดยรวมในผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นอัตราร้อยละสำหรับสามปีล่าสุด

ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม
(ร้อยละ)

	2557	2558	2559
ส่วนผสมผลิตภัณฑ์สำหรับอุปสงค์ในประเทศ			
ชนิดเบา ⁽¹⁾	43.9	42.3	41.1
ชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา ⁽²⁾	52.0	53.7	54.6
ชนิดหนัก ⁽³⁾	4.1	4.0	4.3
รวมปริมาณอุปสงค์ในประเทศ	100.0	100.0	100.0

ที่มา: สถิติปี 2559 กระทรวงพลังงาน

- (1) ผลิตภัณฑ์ชนิดเบา ได้แก่ แก๊สปิโตรเลียมเหลว และน้ำมันเบนซิน (ไม่รวมรีฟอร์มเมต)
(2) ผลิตภัณฑ์ชนิดกึ่งหนักกึ่งเบา ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน น้ำมันก๊าด และน้ำมันดีเซล
(3) ผลิตภัณฑ์ชนิดหนัก ได้แก่ น้ำมันเตา

2.5.2.2 อุปสงค์

ในปี 2559 ปริมาณอุปสงค์ในประเทศของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมทั้งปีเท่ากับ 335,804 พันบาร์เรล เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3 จากปีที่แล้ว โดยยกเว้นแก๊สปิโตรเลียมเหลว ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญทั้งหมดมีอุปสงค์ในประเทศเพิ่มขึ้น

2.5.2.3 อุปทาน

ปัจจุบัน มีโรงกลั่นน้ำมันที่สำคัญหกแห่งในประเทศไทย ซึ่งมีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบรวม 1,232 พันบาร์เรลต่อวัน ได้แก่ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (“บางจาก”) บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (“บริษัทฯ”) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) (“พีทีทีจีซี”) บริษัท สตาร์ปิโตรเลียมรีไฟนิ่ง จำกัด (“เอสพีอาร์ซี”) บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) (“ไทยออยล์”) และ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) (“ไออาร์พีซี”) โดย บริษัทฯ และ บางจาก เป็นผู้ประกอบการที่มีสถานะบริการน้ำมันค้าปลีกภายใต้ชื่อการค้าของตนเอง ซึ่งใช้ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของตน ตารางดังต่อไปนี้แสดงข้อมูลกำลังการกลั่นน้ำมันดิบของบริษัทผู้ประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันที่สำคัญทั้งหกแห่งในประเทศไทย

กำลังการกลั่นน้ำมันดิบ

โรงกลั่นน้ำมัน	ปัจจุบัน	โครงสร้าง
	(พันบาร์เรลต่อวัน)	
บางจาก.....	120	แบบคอมเพล็กซ์
เอสโซ่.....	174	แบบคอมเพล็กซ์
พีทีทีจีซี ⁽¹⁾	280	แบบคอมเพล็กซ์
เอสพีอาร์ซี.....	165	แบบคอมเพล็กซ์
ไทยออยล์	275	แบบคอมเพล็กซ์
ไออาร์พีซี	215	คอนเดนเสท
รวม	1,232	

(1) กำลังการกลั่นของพีทีทีจีซี รวมกำลังการกลั่นน้ำมันดิบ 145 พันบาร์เรลต่อวัน และกำลังการผลิตของหน่วยกลั่นแยกคอนเดนเสทสองหน่วย รวม 135 พันบาร์เรลต่อวัน

ที่มา: กระทรวงพลังงาน ยกเว้นตัวเลขกำลังการกลั่นของเอสโซ่ซึ่งเป็นไปตามอัตราากำลังการกลั่นสูงสุดซึ่งคิดจากวันที่มีการการผลิตจริง (Stream Day)

2.5.2.4 การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในประเทศ

ราคาของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ขายในประเทศไทยถูกขับเคลื่อนด้วยสภาพตลาดและราคานำเข้า (import parity price) ซึ่งนำไปสู่ราคาหน้าโรงกลั่น (ex-refinery price) สำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ขายในตลาดในประเทศจะคำนวณจากราคาตลาดจริงในสิงคโปร์ (Singapore spot market price) ของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยอ้างอิงของ Platt ที่สิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore ("MOPS")) บวกค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลิตภัณฑ์นั้นๆ จากสิงคโปร์มายังประเทศไทย เช่น ค่าประกันภัย ค่าระวาง อากาศนำเข้า การสูญเสียของมวลน้ำมันอันเกิดจากการขนส่งสินค้าทางทะเล (ocean losses) ค่าใช้จ่ายในการจัดการ และค่าใช้จ่ายในการสำรอง (deemed strategic reserve cost) โดยอาจมีการเพิ่มค่าส่วนเพิ่มหรือหักส่วนลดสำหรับผลิตภัณฑ์บางอย่างเนื่องจากความแตกต่างในคุณสมบัติที่กำหนดทางด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ และสภาพตลาดเฉพาะภายในประเทศ รวมทั้งช่องทางการจัดจำหน่าย

2.5.3 อุตสาหกรรมพาราไซลีนในประเทศไทย

พาราไซลีนเป็นสารประกอบอะโรมาติกส์ และเป็นหนึ่งในไอโซเมอร์ของไซลีน พาราไซลีนใช้เป็นสารประกอบหน่วยการสร้างหลัก (main building block) ในการผลิตกรดเทเรฟทาสิก (Purified Terephthalic Acid (PTA) ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับการผลิตพลาสติกและไฟเบอร์ เช่น พลาสติก PET โพลีเอสเตอร์ และแผ่นฟิล์ม

โครงสร้างของโรงผลิตพาราไซลีนแห่งต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างมาก ขึ้นอยู่กับวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิตและกระบวนการผลิต โดยทั่วไปแล้วหน่วยผลิตพาราไซลีนมักพ่วงอยู่กับโรงกลั่นน้ำมันหรือโรงงานอะโรมาติกส์

กำไร (margin) ของผลิตภัณฑ์อะโรมาติกส์ และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ซึ่งรวมถึงมิกซ์ไซลีนและพาราไซลีน และผลิตภัณฑ์พลอยได้ปลายน้ำ (downstream derivative product) มักเป็นไปตามวัฏจักรซึ่งได้รับอิทธิพลจากระดับของอุปทานและอุปสงค์ ในอดีต อุปสงค์ของผลิตภัณฑ์เหล่านี้มักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยตัวกระตุ้นที่สำคัญอย่างอื่นของอุปสงค์ได้แก่ มาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา และการใช้พลาสติกและวัสดุสังเคราะห์เพื่อทดแทนวัสดุอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง วัฏจักรของกำไร (Margin Cycle) ยังได้รับอิทธิพลจากความคาดหมายเกี่ยวกับกำลังการผลิตและอุปทานในอนาคตอีกด้วย ส่วนปัจจัยที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อกำลังการผลิตและอุปทานนั้น รวมถึงการเริ่มต้นดำเนินงานของโรงงานอะโรมาติกส์ และเคมีภัณฑ์อื่นๆ แห่งใหม่ และการปิดดำเนินงานของโรงงานที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่สร้างผลกำไร

เอเชียเป็นตลาดและผู้ผลิตที่สำคัญของพาราไซลีน และประเทศไทยเป็นผู้ผลิตพาราไซลีนรายใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้ผลิตพาราไซลีนรายใหญ่สามรายในประเทศไทย ได้แก่ บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล บริษัท ไทยพาราไซลีน จำกัด และบริษัทฯ การใช้พาราไซลีนในประเทศส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อผลิต PTA ผู้ผลิต PTA ในประเทศไทยได้แก่ บริษัท สยามมิทซูชิ พีทีเอ จำกัด และ บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)

กำลังการผลิตพาราไซลีนของผู้ผลิตพาราไซลีนในประเทศรายสำคัญตามที่ได้รายงานไว้เป็นดังนี้

	กำลังการผลิตปัจจุบัน (พันตันต่อปี)
พีทีทีจีซี	1,195
บริษัท ไทยพาราไซลีน จำกัด ⁽¹⁾	527
บมจ. เอสโซ่ (ประเทศไทย)	500

(1) บริษัทย่อยของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

ที่มา: การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะของบริษัทผู้ผลิต ยกเว้นตัวเลขของบริษัทฯ ซึ่งเป็นไปตามกำลังการผลิตสูงสุดของบริษัท

พาราไซลีนและเคมีภัณฑ์อนุพันธ์ของพาราไซลีน มีการค้าขายกันอยู่ทั่วโลก โดยราคาและกำไร (margins) ขึ้นอยู่กับความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ในตลาดโลก อาทิ ความเปลี่ยนแปลงของกำลังการผลิตในตลาดโลกของพาราไซลีนหรืออนุพันธ์เคมีภัณฑ์ของพาราไซลีน (PTA หรือ โพลีเอสเตอร์) มีและเคยมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อกระแสการซื้อขาย ราคาและกำไรของพาราไซลีน และเคมีภัณฑ์อนุพันธ์ของพาราไซลีนทั่วโลกได้

2.5.4 อุตสาหกรรมการตลาดค้าปลีก

การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงค้าปลีกในประเทศไทย อันได้แก่ น้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซิน ดำเนินการผ่านทางเครือข่ายสถานีบริการน้ำมันค้าปลีก อุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันสูงมากและมีลักษณะกระจัดกระจาย โดยมีผู้ค้าปลีกรายย่อยและผู้ค้าปลีกอิสระคิดเป็นประมาณร้อยละ 83.6 ของจำนวนสถานีบริการทั้งหมด ณ 31 ธันวาคม 2559 อย่างไรก็ตาม ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ ได้แก่ ปตท.⁽¹⁾ เอสโซ่ เชลล์ บางจาก และ เซฟรอน (คาลเท็กซ์) มียอดขายรวมกันเป็นร้อยละ 88.3 ของปริมาณการขายทั้งหมดในปี 2559

จำนวนสถานีบริการ ณ 31 ธันวาคม 2559 แบ่งตามผู้ค้าปลีก ได้แก่

	ปตท. ⁽¹⁾	เอสโซ่	เชลล์	บางจาก	เซฟรอน	ผู้ค้าปลีกรายอื่น ๆ
จำนวนสถานี	1,825	542	498	1,075	368	21,918

(1) รวม ปตท. ค้าปลีก

ที่มา: กรมธุรกิจพลังงาน ยกเว้นเอสโซ่ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากบริษัทฯ

นอกจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม สถานีบริการน้ำมันยังให้บริการเพิ่มเติมต่างๆ ในรูปของร้านสะดวกซื้อ การขายอุปกรณ์รถยนต์ น้ำมันหล่อลื่นและผลิตภัณฑ์หล่อลื่น บริการซ่อมแซมรถยนต์และบริการล้างรถ รายได้เหล่านี้มีความสำคัญ โดยเฉพาะในภาวะการแข่งขันทางตลาดที่สูงเนื่องจากการตลาดค่อนข้างต่ำ

2.6 กฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมโรงกลั่นปิโตรเลียมในประเทศไทย

2.6.1 กฎระเบียบที่สำคัญเกี่ยวกับโรงกลั่นน้ำมัน

2.6.1.1 การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและการรักษาระดับราคา

ราคาขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในประเทศจะเป็นไปตามกลไกตลาด และโดยทั่วไปจะเป็นไปตามราคานำเข้า (import parity) ซึ่งใช้กำหนดราคาขายหน้าโรงกลั่น (ex-refinery price) ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในตลาดภายในประเทศของประเทศไทย ซึ่งสะท้อนราคาในตลาดจอร์จทาวน์ (Singapore

Spot Market) ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวตาม MOPS บวกด้วยค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลิตภัณฑ์นั้นๆ จากประเทศสิงคโปร์มายังประเทศไทย เช่น ค่าประกันภัย ค่าขนส่งสินค้า อากาศเข้า การสูญเสียของมวลน้ำมันอันเกิดจากการขนส่งสินค้าทางทะเล (ocean losses) และค่าใช้จ่ายในการจัดการ ราคาของผลิตภัณฑ์บางประเภทอาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงอันเนื่องมาจากการกำหนดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันของตลาดของทั้งสองประเทศ และการกำหนดเงื่อนไขทางการตลาดภายในประเทศเป็นการเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ในช่วงที่ตลาดภายในประเทศมีอุปทานเกินกว่าอุปสงค์ หรืออุปทานในตลาดเอเชียมีอยู่ในระดับที่สูงมากจนทำให้ยอดการส่งออกจากประเทศไทยลดลง ราคาหน้าโรงกลั่นภายในประเทศไทยก็อาจจะมีราคาที่ค่อนข้างต่ำ

ราคาขายส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจะประกอบด้วยราคาหน้าโรงกลั่น บวกภาษีสรรพสามิต ภาษีเทศบาล เงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานซึ่งกำหนดโดยรัฐบาล และภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยภาษีและเงินส่งเข้ากองทุนที่จัดเก็บโดยโรงกลั่นน้ำมันแต่ละรายซึ่งรวมถึงบริษัทฯ จะถูกนำส่งให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

โดยทั่วไป การส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจะมีกำหนดราคาตามราคาเทียบเท่ากับราคาส่งออก (Export Parity Price) ซึ่งหมายความว่าราคาหน้าโรงกลั่นของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำหรับส่งออกจะถูกกำหนดจากราคาของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในตลาดจริงสิงคโปร์โดยอ้างอิงจาก MOPS บวกราคาส่วนเพิ่มหรือลบราคาส่วนลดโดยขึ้นอยู่กับสภาพตลาดในเวลานั้น และการเจรจาต่อรองกับผู้ซื้อและความแตกต่างของคุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

ก่อนหน้านี้ รัฐบาลมีการควบคุมราคาขายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เป็นก๊าซหุงต้มในครัวเรือนและในภาคการขนส่ง รัฐบาลได้กำหนดให้ผู้ผลิตก๊าซปิโตรเลียมเหลวทุกราย รวมถึงบริษัทฯ ต้องขายก๊าซปิโตรเลียมเหลวในราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นให้แก่ผู้รับซื้อในราคาควบคุมซึ่งรวมภาษีสรรพสามิต ภาษีเทศบาล และภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว โดยสำนักนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ) เป็นผู้ประกาศราคาขายส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่รัฐบาลควบคุมเป็นรายเดือน ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 เป็นต้นมา รัฐบาลเห็นชอบกำหนดโครงสร้างราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG Pool) ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักตามปริมาณการผลิตและจัดหาเฉลี่ยย้อนหลัง 3 เดือน รวมทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ตามต้นทุนจากแหล่งผลิตและแหล่งจัดหา โดยที่ปริมาณและราคาที่ผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นส่วนหนึ่งของ LPG Pool นี้ ซึ่งจะไปตามประกาศคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2558 ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2559 คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการแนวทางการเปิดเสรีธุรกิจก๊าซ LPG ทั้งระบบ โดยกำหนดการดำเนินการระยะแรกคือการปรับราคา LPG หน้าโรงกลั่น ให้เป็นไปตามราคาตลาดโลก ซึ่งจะมีผลตั้งแต่เดือน มกราคม 2560 เป็นต้นไป

2.6.1.2 การจำกัดการส่งออกก๊าซปิโตรเลียมเหลว

นอกเหนือจากกฎระเบียบเกี่ยวกับราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นของก๊าซปิโตรเลียมเหลว รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะกำกับดูแลการส่งออกก๊าซปิโตรเลียมเหลวโดยผู้ผลิตในประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดภาวะขาดแคลนก๊าซปิโตรเลียมเหลวภายในประเทศ การกำกับดูแลการส่งออกก๊าซปิโตรเลียมเหลวอาจมีผลกระทบต่อรายได้ของบริษัทฯ ขึ้นอยู่กับส่วนต่างระหว่างราคาส่งออกเมื่อเทียบกับราคาขายภายในประเทศ

2.6.1.3 การสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมาย

ตามประกาศกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน ซึ่งประกาศใช้เมื่อปี 2549 แก้ไขเมื่อปี 2558 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้ ผู้ประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันแต่ละรายต้องสำรองน้ำมันดิบที่นำเข้ามากลั่นเพื่อผลิตสำหรับจำหน่ายในประเทศ ในปริมาณเท่ากับร้อยละ 6 ของปริมาณการค้าน้ำมันในแต่ละปี นอกจากนี้ ในประกาศดังกล่าวยังกำหนดให้ ต้องมีการสำรองน้ำมันสำเร็จรูปด้วย ทั้งนี้ อัตราที่ต้องสำรองดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับชนิดของน้ำมันสำเร็จรูปที่ผลิตได้ อาทิเช่น อัตราที่ต้องสำรองของน้ำมันสำเร็จรูปชนิดน้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตา คือ ร้อยละ 1 ของปริมาณการค้าน้ำมันในแต่ละปี

2.6.1.4 กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่ 4/2547 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516 โดยกองทุนนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศเพื่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อเศรษฐกิจให้น้อยที่สุด ในการนี้ ผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในประเทศ ซึ่งรวมถึงผู้ผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง มีหน้าที่ต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมการชำระภาษีสรรพสามิต หรือภาษีศุลกากร (แล้วแต่กรณี) โดยคิดเป็นสัดส่วนจากปริมาณน้ำมันที่ผลิตหรือจำหน่ายได้ตามอัตราที่ กพข. กำหนด การส่งเงินเข้ากองทุนนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร

กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการดำเนินงานและนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน ป้องกัน บรรเทา และแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาและการใช้พลังงาน โดยผู้ผลิตและจำหน่ายน้ำมัน รวมถึงผู้นำเข้าน้ำมัน มีหน้าที่นำส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราตามที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนด และมีกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุน

2.6.1.5 คุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

รัฐบาลได้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม กฎระเบียบต่างๆ ซึ่งกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน เป็นหน่วยงานที่ออกกฎระเบียบดังกล่าว เป็นครั้งคราวตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนคุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เช่น การลดปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซิน ไร้สารตะกั่วและน้ำมันดีเซล

โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนคุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เช่น การลดปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซิน และการลดปริมาณกำมะถันในน้ำมันดีเซล เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเบนซิน ได้กำหนดว่า ปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซินซึ่งรวมถึงน้ำมันแก๊สโซฮอล์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ น้ำมันแก๊ส โซฮอล์อี 10 (ออกเทน 91) น้ำมันแก๊ส โซฮอล์อี 10 (ออกเทน 95) และน้ำมันแก๊ส โซฮอล์อี 20 จะต้องมีความบริสุทธิ์ไม่เกิน 0.013 กรัมต่อลิตร และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 เป็นต้นมา ตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดให้ปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซินต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องมีไม่เกิน 0.005 กรัมต่อลิตร และสัดส่วนของกำมะถันจะต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.005 โดยน้ำหนัก และสัดส่วนของเบนซินจะต้องไม่สูงกว่าร้อยละ 1.0 โดยปริมาตร และสัดส่วนโอเลฟินจะต้องมีไม่สูงกว่าร้อยละ 18 โดยปริมาตร และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นมา ตามประกาศกรมธุรกิจพลังงาน ค่าออกเทนของน้ำมันเบนซินสำหรับการจำหน่ายในประเทศไทยจะต้องไม่ต่ำกว่า 95

สำหรับน้ำมันดีเซลนั้น ประกาศกรมธุรกิจพลังงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันดีเซล ได้กำหนดว่า สัดส่วนของกำมะถันในน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว จะต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.035 ของน้ำหนัก และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 เป็นต้นมา สัดส่วนของกำมะถันในน้ำมันดีเซลหมุนเร็วจะต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.005 โดยน้ำหนัก นอกจากนี้ ในประกาศกรมธุรกิจพลังงานยังได้กำหนดอีกว่า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 เป็นต้นมา สัดส่วนของโพลีไซคลิก อะโรมาติกส์ ไฮโดรคาร์บอนจะต้องมีไม่เกินร้อยละ 11 โดยน้ำหนัก

คุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมขึ้นอยู่กับชนิดและวัตถุประสงค์ที่ใช้ ตัวอย่างเช่น หากเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ผลิตเพื่อการส่งออก ก็อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดการควบคุมลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่มีความเข้มงวดมากกว่า

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาภาวะการขาดแคลนพลังงานของประเทศ โดยส่งเสริมการใช้พลังงานจากแหล่งทดแทนแทนการใช้น้ำมัน ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์ และ ไบโอดีเซล รวมถึงก๊าซธรรมชาติสำหรับใช้กับยานพาหนะ

2.6.2 กฎระเบียบที่สำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

2.6.2.1 พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 กำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันซึ่งดำเนินการค้าน้ำมัน โดยจัดตั้งเป็นสถานีบริการ ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่ออธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน และให้อธิบดีฯ เป็นผู้มีอำนาจกำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจะจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย เพื่อใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร

2.6.2.2 พระราชบัญญัติการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

นอกจากการยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 แล้ว ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องยังได้กำหนดให้การประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกิจการควบคุมที่ต้องแจ้งหรือขออนุญาตจากหน่วยงานของรัฐจึงจะประกอบกิจการดังกล่าวได้ โดยผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องด้วย อาทิ การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิงในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหามลภาวะในอากาศ เป็นต้น

3. ปัจจัยความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยง

ผลการดำเนินงานของบริษัทฯ ขึ้นอยู่กับปัจจัยเสี่ยงที่มีอยู่ในธุรกิจปิโตรเลียมและปิโตรเคมีในภูมิภาคและทั่วโลก และแม้ว่าบริษัทฯ จะได้ติดตามดูแลและบริหารจัดการตามระบบการบริหารตามที่จะได้กล่าวในข้อ 3.2 ต่อไปแล้วก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงบางปัจจัยนั้นยังคงอยู่นอกเหนือการควบคุมของบริษัทฯ และสามารถส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ผลประกอบการ และสถานะทางการเงินของบริษัทฯ และมูลค่าหุ้นของบริษัทฯ นอกจากนี้ บริษัทฯ อาจไม่ทราบถึงความเสี่ยงบางประการ และความเสี่ยงอื่นๆ ซึ่งในขณะนี้บริษัทฯ เชื่อว่ายังไม่มีนัยสำคัญ อาจกลายเป็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อบริษัทฯ ได้

นอกจากนี้ ข้อความในลักษณะที่เป็นการคาดการณ์ในอนาคต (Forward-Looking Statements) ที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้ เช่น การใช้ถ้อยคำว่า “เชื่อว่า” “คาดว่าจะ” “คาดการณ์ว่า” “มีแผนจะ” “ตั้งใจ” “ประมาณ” เป็นต้น หรือประมาณการทางการเงิน โครงการในอนาคต การคาดการณ์เกี่ยวกับผลประกอบการ การดำเนินธุรกิจ แผนการขยายธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจของบริษัทฯ นโยบายของรัฐ และปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคต อันเป็นความเห็นของบริษัทฯ ในปัจจุบันนั้น มิได้เป็นการรับรองผลการประกอบการหรือเหตุการณ์ในอนาคต ทั้งนี้ ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากการคาดการณ์หรือคาดคะเนก็ได้ สำหรับข้อมูลอ้างอิงหรือเกี่ยวข้องกับรัฐบาลหรือเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ บริษัทฯ ได้มาจากข้อมูลที่มีการเปิดเผยหรือคัดย่อจากสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลหรือจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ โดยที่บริษัทฯ มิได้ทำการตรวจสอบหรือรับรองความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวแต่ประการใด

3.1 ปัจจัยเสี่ยง

3.1.1 อุปสงค์และอุปทาน

โดยพื้นฐานแล้ว ธุรกิจปิโตรเลียมและปิโตรเคมี เป็นธุรกิจสินค้าโภคภัณฑ์ กล่าวคือ เหตุการณ์ หรือสภาพในประเทศ ภูมิภาค หรือโลก ที่มีผลต่อการผลิตจัดหา และความต้องการสินค้านั้น ย่อมเป็นปัจจัยกำหนดราคาผลิตภัณฑ์และค่าการกลั่น ซึ่งในท้ายสุดก็อาจส่งผลกระทบอย่างมากต่อการดำเนินงานและผลประกอบการของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงกำไรขาดทุนสต็อกจากผลของความผันผวนของระดับราคา

สภาพเศรษฐกิจ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อความต้องการผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและปิโตรเคมี หากเศรษฐกิจตกต่ำหรือมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำหรือติดลบจะกระทบต่อผลประกอบการของบริษัทฯ โดยตรง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคอีก เช่น การเปลี่ยนแปลงในอัตราการเพิ่มประชากร ความวุ่นวายในการชุมนุมทางการเมือง โดยบางปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของตลาดและสถาบันการเงินจะเพิ่มความเสี่ยงให้กับบริษัทฯ รวมทั้งความปลอดภัยในทรัพย์สินทางการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้านและการปฏิบัติตามภาระผูกพันที่มีต่อบริษัทฯ อีกด้วย

ปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับอุปสงค์

ปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อความต้องการผลิตภัณฑ์และผลประกอบการของบริษัทฯ โดยรวมถึง การพัฒนาเทคโนโลยีให้ใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อุณหภูมิตามฤดูกาลซึ่งมีผลต่อการใช้พลังงานของเครื่องทำความเย็นและร้อน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของพลังงานทางเลือก ซึ่งยังคงต้องอาศัยเงินอุดหนุนหรือความช่วยเหลือจากรัฐบาลอยู่ในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชนิดเชื้อเพลิงพลังงาน เช่น รถยนต์ใช้พลังงานทางเลือก เป็นต้น

ปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับอุปทาน

ราคาและส่วนต่างของสินค้าอุปโภคบริโภคยังขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่กระทบต่อการผลิตจัดหาตัวอย่างเช่น ค่าการกลั่นหรือส่วนต่างผลิตภัณฑ์จะมีแนวโน้มลดลงหากว่าอุตสาหกรรมมีกำลังการกลั่นปิโตรเลียมหรือการผลิตปิโตรเคมีเพิ่มขึ้นกว่าความต้องการปัจจุบัน ปริมาณการผลิตน้ำมันและปิโตรเคมีอาจลดน้อยลง จากการที่ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามโควตาการผลิตของโอเปค หรือ ในช่วงเวลาที่มีสงคราม การเผชิญหน้าคุกคามต่อกัน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือ เหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงถึงเป็นต้น ในส่วนของเทคโนโลยีรวมหมายถึงเทคโนโลยีที่ทำให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ในราคาถูกลง

3.1.2 ความเสี่ยงด้านตลาดและการเงิน

ผลประกอบการของบริษัทฯ อาจได้รับผลกระทบจาก อัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ และ สภาพตลาดทั่วไปในประเทศและภูมิภาค บริษัทฯ ไม่ใช่เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงต่อปัจจัยเหล่านี้

ความเสี่ยงจากราคาตลาดของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

ราคาน้ำมันดิบ วัตถุดิบอื่นๆ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ของบริษัทฯ ถูกกำหนดโดยอ้างอิงกับราคาตลาด ซึ่งราคาตลาดเหล่านี้มีความผันผวนและคาดว่าจะยังคงผันผวนต่อไป อีกทั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของบริษัทฯ

ผลการดำเนินงานของบริษัทฯ บางส่วนจะถูกกระทบด้วยความผันผวนและวัฏจักรของอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันและการผลิตอะโรเมติกส์ ในอดีตที่ผ่านมา อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันและการผลิตอะโรเมติกส์ต้องประสบกับช่วงเวลาที่หมุนเวียนของภาวะอุปทานตึงตัว (tight supply) ซึ่งส่งผลให้ราคาและอัตรากำไรเพิ่มขึ้น ติดตามด้วยช่วงระยะเวลาที่มีการเพิ่มกำลังการผลิตขึ้นมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะอุปทานล้นตลาดและราคาและอัตรากำไรลดลง ความผันผวนที่มีนัยสำคัญในราคาตลาดของน้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่นๆ อาจมีผลกระทบในทางลบอย่างมีนัยที่สำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

ราคาน้ำมันดิบดูไบในไตรมาส 4 ปี 2559 อยู่ในช่วงราคา 41.6 – 54.0 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ราคาเฉลี่ยน้ำมันดิบดูไบในไตรมาส 4 ปี 2559 อยู่ที่ 48.3 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงกว่าราคาเฉลี่ยน้ำมันดิบดูไบในไตรมาส 3 ปี 2559 และในไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เป็นอัตราร้อยละ 12 และ ร้อยละ 19 ตามลำดับ ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยรายเดือนของเดือนธันวาคม 2559 อยู่ที่ 52.1 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงกว่าราคาเฉลี่ยของเดือนกันยายน 2559 ซึ่งอยู่ที่ 43.3 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล และสูงกว่าราคาเฉลี่ยของเดือนธันวาคม 2558 ซึ่งอยู่ที่ 34.6 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล

ราคาผลิตภัณฑ์โดยรวมในไตรมาส 4 ปี 2559 ยกเว้นก๊าซปิโตรเลียมเหลว ซึ่งราคาลดลงอัตราร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 6 – 37 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันดิบ ราคาเฉลี่ยของน้ำมันอากาศยานและน้ำมันดีเซลในไตรมาส 4 ปี 2559 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันดิบ ซึ่งส่งผลให้กำไรขั้นต้นของน้ำมันอากาศยานและน้ำมันดีเซลเพิ่มขึ้น ราคาเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินเพิ่มขึ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับไตรมาส 3 ปี 2559 ซึ่งอัตราที่เพิ่มขึ้นนั้น สูงกว่าราคาน้ำมันดิบซึ่งปรับตัวขึ้นเพียงอัตราร้อยละ 12 เป็นผลให้กำไรขั้นต้นของน้ำมันเบนซินเพิ่มขึ้นอย่างมาก ราคาเฉลี่ยก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมันเตา เพิ่มขึ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 32 และ ร้อยละ 20 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับไตรมาส 3 ปี 2559 ราคาผลิตภัณฑ์โดยรวมในปี 2559 ลดลงเช่นเดียวกับราคาน้ำมันดิบเมื่อเทียบกับปีก่อน

ความผันผวนและวงจรของราคาสงครามน้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์น้ำมันปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้นี้อาจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีขนาดใหญ่มากและดำเนินธุรกิจด้านปิโตรเลียมมายาวนาน กลุ่มบริษัทมีความเชื่อมั่นว่าความเสี่ยงจากราคาสงครามผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมดังกล่าวจะอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทไม่มีนโยบายใช้เงินทุนทางการเงินเพื่อบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

การดำเนินงานของบริษัทฯ มีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนจากหลายสกุลเงิน โดยมีเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นสกุลเงินหลัก การซื้อสินค้าและการขายส่งออกไปต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีการเป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ ส่วนการขายภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นสกุลเงินบาทจึงไม่ได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

การขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่นๆ ในกลุ่มพาณิชย์กรรมในประเทศ และการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในกลุ่มการค้าปลีก จะอ้างอิงกับราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในภูมิภาคซึ่งอยู่ในสกุลดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่บริษัทฯ มีการเสนอราคาและออกใบแจ้งหนี้ค่าสินค้าดังกล่าวในสกุลเงินบาท อย่างไรก็ดี ถ้าเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นอย่างมาก บริษัทฯ อาจไม่สามารถผลกำไรระดับที่สูงขึ้นนี้ได้เนื่องจากการแข่งขันในตลาด หรือการที่รัฐบาลอาจจะมีการแทรกแซงราคา ในทางกลับกัน การอ่อนค่าของ

ดอลลาร์สหรัฐเมื่อเปรียบเทียบกับสกุลเงินบาทจะมีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ซึ่งมีการบันทึกเป็นสกุลเงินบาท เพราะค่าเงินบาทจากรายได้ของบริษัทฯ ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐจะลดลง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2558 บริษัทฯ ไม่มีเงินกู้ยืมระยะสั้นหรือเงินกู้ยืมระยะยาวที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 บริษัทฯ ไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ทั้งนี้ แนวปฏิบัติของบริษัทฯ ห้ามมิให้มีการเก็งกำไรเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

เนื่องจากบริษัทฯ ไม่มีสินทรัพย์ที่มีดอกเบี้ย ซึ่งมีจำนวนเงินอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น รายได้และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของบริษัทฯ จึงไม่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมด้วยอัตราดอกเบี้ยลอยตัว เป็นความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในบริษัท บริษัทฯ มีการพิจารณาประเภทการกู้ยืมเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริษัทฯ มีสภาพคล่องสูงที่สุดในขณะที่ต้นทุนการกู้ยืมต่ำที่สุด

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อเกิดจากเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด การให้สินเชื่อแก่ผู้ค้าส่งและลูกค้ารายย่อย รวมถึงลูกหนี้ที่ยังไม่ได้จ่ายชำระและรายการที่ได้ผูกพันไว้แล้ว ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อในส่วนของการขอดคงเหลือกับบริษัทที่เกี่ยวข้องกันมีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากความมั่นคงโดยรวมของกลุ่มบริษัท เอ็กซอนโมบิล

ในส่วนของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด บริษัทฯ จะฝากเงินกับธนาคารที่มีระดับความน่าเชื่อถืออย่างต่ำในระดับ BBB- หรือเทียบเท่า

การประเมินความเสี่ยงของลูกค้าได้ดำเนินการภายในบริษัท โดยพิจารณาถึงสถานะทางการเงิน ตัวชี้วัดความสำเร็จทางธุรกิจ ประสบการณ์ในอดีต และปัจจัยอื่น ระดับความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายถูกกำหนดโดยใช้ผลจากการประเมินภายในของบริษัทซึ่งกำหนดโดยฝ่ายบริหาร สำหรับลูกค้าแต่ละรายจะถูกจัดประเภทความเสี่ยงภายใต้แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นภายในกลุ่มบริษัท ตั้งแต่ระดับความเสี่ยงต่ำมากถึงความเสี่ยงสูงมาก การจัดประเภทความเสี่ยงนั้นได้สะท้อนถึงความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้า และเพื่อให้คล้ายคลึงกับการจัดประเภทความเสี่ยงที่กำหนดโดยองค์กรภายนอก

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

บริษัทฯ จัดการความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง โดยการรักษาระดับเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดขั้นต่ำเพื่อใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งบริษัทฯ ยังจัดให้มีวงเงินสินเชื่อแบบผูกมัดและวงเงินสินเชื่อแบบไม่ผูกมัดจากทั้งธนาคารและบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน บริษัทฯ พิจารณาความต้องการกระแสเงินสดในอนาคตผ่านแผนการเงินประจำปี รวมถึงแผนการเงินประจำปีสำหรับปีต่อไปได้ผ่านการพิจารณาให้เสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้ความมั่นใจว่าการประมาณการสำหรับความต้องการในอนาคตจะมีการจัดหางบการเงินสินเชื่ออย่างเหมาะสม

ปัจจุบันบริษัทฯ มีแหล่งกู้ยืมเงินอย่างพอเพียง ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 บริษัทฯ มีสินเชื่อแบบไม่ผูกมัดจำนวน 84,708,096 พันบาท (พ.ศ. 2558: 79,055,707 พันบาท)

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอาจเพิ่มขึ้นถ้าลูกค้าไม่สามารถจ่ายหนี้คืนให้กับบริษัทฯ ภายใต้ระยะเวลาการชำระหนี้ เพื่อจัดการกับความเสี่ยง บริษัทฯ มีการประเมินความสามารถด้านการเงินของลูกค้าเป็นระยะๆ และอาจจะร้องขอให้ลูกค้าบางรายวางหนังสือค้ำประกันจากธนาคารหรือเครื่องมือทางการเงินอื่นที่คล้ายคลึงกันดังกล่าว

ความเสี่ยงด้านทุน

บริษัทฯ มีนโยบายที่จะบริหารทุนเพื่อให้มีความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสามารถให้ผลประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ในอนาคตบริษัทฯ อาจจะปรับจำนวนเงินปันผลจ่ายแก่ผู้ถือหุ้นเพื่อให้สามารถมีโครงสร้างทุนที่เหมาะสม กลุ่มบริษัทได้มีการทำแผนทางการเงินประจำปี เพื่อประมาณการเงินปันผลทั้งในปัจจุบันและอนาคตทุกปี

3.1.3 ปัจจัยจากนโยบายของภาครัฐ กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงานและผลประกอบการของบริษัทฯ อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายโดยภาครัฐ เช่น การเพิ่มภาษี การกำหนดเงื่อนไขที่เข้มงวดขึ้นในการออกใบอนุญาต การควบคุมราคา การเปลี่ยนแปลงกฎหมายสิ่งแวดล้อม หรือกฎหมายอื่นใดที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามที่มากขึ้นหรือทำให้โอกาสทางธุรกิจล่าช้าหรือลดลง การออกข้อบังคับใช้เชื้อเพลิงทางเลือกหรือส่วนผสมผลิตภัณฑ์ที่มีราคาไม่เหมาะสม นอกจากนี้บริษัทฯ อาจได้รับผลกระทบจากผลของคดีความหรือการดำเนินกระบวนการทางกฎหมายอื่นใดและอาจต้องชำระค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่มีจำนวนสูงและมีได้คาดหมายเป็นอีกหนึ่งปัจจัย

3.1.4 ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

นอกเหนือจากปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจและจากภาครัฐ ผลประกอบการในอนาคตก็นขึ้นอยู่กับการความสามารถของบริษัทฯ ในการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในควบคุมของบริษัทฯ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

โดยที่ธุรกิจหลักในหลายๆ ส่วนของบริษัทฯ ต้องยึดโยงอยู่กับสินค้าโภคภัณฑ์อันมีลักษณะระดับราคาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารจัดการค่าใช้จ่าย และเพิ่มผลการผลิต อย่างต่อเนื่อง เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดความสามารถในการแข่งขันของบริษัทฯ จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี การควบคุมต้นทุน การเพิ่มผลิตผล และการประเมินค่าสินทรัพย์โดยรวมอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัย การควบคุมทางธุรกิจ และสิ่งแวดล้อม

บริษัทฯ อาจเผชิญกับความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัย การควบคุมทางธุรกิจ และด้านสิ่งแวดล้อมอันมีอยู่ในธุรกิจปิโตรเลียมและปิโตรเคมี ผลประกอบการของบริษัทฯ ขึ้นอยู่กับการความสามารถของฝ่ายจัดการความเสี่ยง และควบคุมการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทฯ ใช้ระบบการบริหารจัดการที่เข้มงวดและเน้นให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องเพื่อลดหรือกำจัดความเสี่ยง เช่น ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และป้องกันการรั่วไหลหรือเหตุการณ์อื่นที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีใหม่ที่สัมฤทธิ์ผลและกระบวนการทำงานใหม่ เพื่อลดการปล่อยก๊าซสู่บรรยากาศ หากระบบการบริหารจัดการและการควบคุมไม่ทำงานตามที่วางไว้ ก็จะก่อให้เกิดผลร้ายและความรับผิดชอบแก่บริษัทฯ เป็นจำนวนมากได้

การเตรียมความพร้อม

ประสิทธิภาพของบริษัทฯ ในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติความผิดพลาดของมนุษย์ สถานการณ์ทางการเมืองหรือสถานการณ์ที่คล้ายกันอย่างเคร่งครัดและการวางแผนรองรับ รวมถึงแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องในช่วงวิกฤติ มีส่วนช่วยลดผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและอุบัติเหตุ

3.1.5 ปัจจัยอื่นๆ

การพึ่งพา เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือ สำหรับการให้บริการสนับสนุนด้านต่างๆและบุคลากรอาวุโส

ในการดำเนินงานของบริษัทฯ บริษัทฯ ต้องพึ่งพา เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือเป็นอย่างมาก สำหรับการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของบริษัทฯ อาทิเช่น การเข้าถึงความเชี่ยวชาญในการบริการจัดซื้อน้ำมันดิบและวัตถุดิบ เครื่องจักรการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์ทั่วโลก การบริการทางด้านเทคโนโลยี การดำเนินงานและวิศวกรรมที่ทันสมัย และการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยและพัฒนา การให้สิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้า และบริการอื่นๆ บริษัทฯ ไม่สามารถรับรองได้ว่า เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือจะยังคงให้การสนับสนุนดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ หากบริษัทฯ ไม่ได้รับการสนับสนุนดังกล่าว หรือสัญญาที่มีนัยสำคัญใดๆ ที่ทำไว้กับ เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือถูกบอกเลิก โดยที่บริษัทฯ ไม่สามารถหาแหล่งอื่นๆ สำหรับบริการหรือไม่สามารถหาบุคลากรที่สำคัญเพิ่มเติมได้ ธุรกิจของบริษัทฯ อาจได้รับผลกระทบ

สัญญาต่างๆ ที่บริษัทฯ ทำไว้กับ เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือ สำหรับบริการด้านเทคโนโลยี เครื่องหมายการค้า และบริการสนับสนุนด้านอื่นๆ นั้น มีข้อกำหนดว่าด้วยการสิ้นสุดของสัญญาโดยอัตโนมัติ หาก เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ไม่ได้เป็นเจ้าของหรือไม่มีอำนาจควบคุมไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เป็นจำนวนสูงกว่าร้อยละ 50 ของส่วนได้เสียในบริษัทฯ อีกต่อไป นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขบางประการที่เกี่ยวข้องกับบุริมสิทธิ และการอนุมัติจากรัฐบาลที่จะมีผลบังคับใช้ หากผู้ถือหุ้นเอ็กซอน โมบิล ประสงค์ที่จะลดสัดส่วนการถือหุ้นโดยรวมของตนในบริษัทฯ ลงจนต่ำกว่าร้อยละ 50

ผู้ถือหุ้นเอ็กซอน โมบิล ปราศจากภาระผูกพันในการรักษาสัดส่วนการถือหุ้นขั้นต่ำและสามารถลดสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทฯ ได้ทุกเมื่อ นอกจากนี้เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและบริษัทในเครือไม่มีภาระผูกพันในการให้กู้ยืมเงินหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินใดๆ และทางบริษัทฯ ไม่สามารถรับรองได้ว่าเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและบริษัทในเครือจะให้กู้ยืมเงินหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บริษัทฯ ในอนาคต

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทฯ กับบริษัทฯ หรือระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้ถือหุ้นรายย่อยของบริษัทฯ

ปัจจุบันบริษัทในเครือเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นเป็นผู้ถือหุ้นข้างมากในบริษัทฯ ทั้งนี้อาจเกิดกรณีที่ทำให้ผลประโยชน์ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นหรือผลประโยชน์ของบริษัทฯ ที่เกี่ยวข้องของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นแตกต่างจากผลประโยชน์ของบริษัทฯ ทำให้ผู้บริหารของบริษัทฯ อาจต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในฐานะกรรมการและผู้บริหาร ความขัดแย้งทางผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้ รายการระหว่างบริษัทฯ กับบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น เช่น รายการเกี่ยวกับการจัดหาวัตถุดิบ หรือการขายผลิตภัณฑ์ การแข่งขันหรือ

กิจการใหม่ที่จะเกิดขึ้นในธุรกิจกลั่นน้ำมัน การอนุมัติการควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการที่จะเกิดขึ้น การซื้อขายสินทรัพย์และธุรกรรมทางบริษัทที่มีนัยสำคัญอื่นๆ การออกหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ การตัดสินใจลงทุนและค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนอื่นๆ และ การบังคับสิทธิตามสัญญา การจ่ายเงินปันผลและการจัดสรรอื่นๆ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบและกฎหมาย

แม้บริษัทฯ มีความตั้งใจที่จะดำเนินการตามที่เหมาะสมเพื่อขจัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ดังกล่าวและปกป้องผลประโยชน์ของบริษัทฯ ด้วยในขณะเดียวกัน แต่บริษัทฯ ไม่สามารถรับรองได้ว่าผลประโยชน์ระหว่างเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น และ/หรือบริษัทในเครือ หรือของบริษัทฯ จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผลประโยชน์ของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นและ/หรือบริษัทในเครืออาจจะไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ ของบริษัทฯ ทั้งนี้ เอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่นอาจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนและดำเนินการในฐานะผู้ถือหุ้นผ่านทางบริษัทในเครือ ซึ่งอาจขัดแย้งและมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ ของบริษัทฯ เช่น การจ่ายเงินปันผลหรือการจัดสรรอื่นๆ

คติความที่ค้างพิจารณาอยู่และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

บริษัทฯ เป็นจำเลยในคดีความอยู่หลายกรณีซึ่งเป็นคดีเกี่ยวข้องกับธุรกิจทางการค้าปกติของบริษัทฯ โดยหากมีคดีความที่สำคัญที่มีผลออกมาในทางที่ไม่เป็นคุณก็อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจในทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อธุรกิจของบริษัทฯ ได้

3.2 การบริหารความเสี่ยง

3.2.1 การบริหารจัดการความเสี่ยงแบบครอบคลุม

บริษัทฯ ใช้แนวปฏิบัติและกระบวนการประเมินและบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งในด้านการปฏิบัติการและด้านธุรกิจและการเงินอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน โดยมีกระบวนการในการบ่งชี้ การวิเคราะห์ การประเมินผลกระทบของแต่ละความเสี่ยง ทั้งยังมีการกำหนดมาตรการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงนั้นๆ ลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้เป้าหมายก็เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท โดยมียุทธศาสตร์การบริหารการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัย (OIMS) และระบบบริหารการดำเนินงานเพื่อการควบคุม (CIMS) เป็นเสาหลักในการบริหารจัดการ กล่าวคือ OIMS เป็นเครื่องมือใช้กำหนดขอบเขตที่ยอมรับได้และเป็นระบบบริหารจัดการความเสี่ยงในด้านความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม และสังคม ส่วน CIMS เป็นเครื่องมือใช้กับความเสี่ยงทางธุรกิจและการเงินที่บริษัทที่ต้องเผชิญ ตามกรอบและแนวทางข้างต้น แผนบริหารจัดการความเสี่ยงนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารธุรกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งได้รับการจัดทำขึ้นจากการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก และการประเมินและติดตามผลเพื่อมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงาน และส่งผลให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทาง

โครงสร้างการบริหารดังกล่าว คณะผู้บริหารของบริษัทฯ จึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการบริหารความเสี่ยงของบริษัทฯ

3.2.2 การบริหารการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัย (OIMS)

บริษัทฯ มุ่งมั่นในการประกอบธุรกิจไปในแนวทางซึ่งสอดคล้องกับความต้องการทางสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจของชุมชนที่บริษัทฯ ประกอบธุรกิจอยู่ พร้อมทั้งปกป้องความปลอดภัยและสุขอนามัยของพนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า และสาธารณชน โดยระบุอยู่ในนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิภาพความปลอดภัย สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และนำไปปฏิบัติด้วยกรอบการบริหารจัดการที่เคร่งครัดที่เรียกว่า การบริหารการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัย (OIMS) นั่นเอง

OIMS เป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นระบบ มีโครงสร้างที่ชัดเจน และถือวินัยอย่างเคร่งครัด ในการวัดผล ความก้าวหน้าและติดตามการรับผิดชอบของแต่ละสายธุรกิจ หน่วยงาน และโครงการต่างๆ ในปี 2556 บริษัท Lloyd's Register Quality Assurance, Inc. ได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานและให้การรับรองระบบ OIMS มีมาตรฐานสูงไม่น้อยกว่าระบบ ISO 14001:2004 ว่าด้วยการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานองค์กรนานาชาติ และ ระบบ OHSAS 18001:2007 ว่าด้วยการจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยตามมาตรฐานสากล

3.2.3 ระบบการควบคุม

มาตรฐานระบบการควบคุมการบริหารจัดการ (SMC) กำหนดหลักการและแนวคิดหลักสำหรับการควบคุมธุรกิจ โดยมีระบบบริหารการดำเนินงานเพื่อการควบคุม (CIMS) ซึ่งก็เช่นเดียวกับ ระบบ OIMS ที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ประเมินวิเคราะห์และวัดความเสี่ยงทางธุรกิจและการเงิน รวมทั้งวิธีลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยง ขั้นตอนติดตามการปฏิบัติตามมาตรฐาน และรายงานผลการดำเนินงานให้แก่ต้นสังกัดและฝ่ายบริหาร โดยระบบการควบคุมที่ใช้มีมาตรฐานสูง ไม่น้อยกว่าข้อกำหนดตามกฎหมายในสหรัฐอเมริกาหรือตามมาตรฐานของตลาดหลักทรัพย์แห่งนิวยอร์ก

บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส ได้ทำการประเมินอย่างอิสระและระบุว่าระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ การประเมินตัวเอง และการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้อย่างมั่นใจว่าทุกหน่วยงานได้ปรับใช้ระบบการควบคุมและมาตรฐานของบริษัทฯ อย่างต่อเนื่อง

4. สินทรัพย์ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ**4.1 สินทรัพย์ถาวรหลัก**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 รายการและมูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรหลักที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของบริษัทฯ และบริษัทย่อยตามที่ปรากฏในงบการเงินรวมของบริษัทฯ มีรายละเอียดเป็นดังนี้

รายการสินทรัพย์ถาวรหลัก	หน่วย: ล้านบาท	
	มูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม	
	2559	
ที่ดิน	5,020	
อาคาร โรงงาน และอุปกรณ์	21,959	
งานระหว่างก่อสร้าง	929	
รวมมูลค่าสินทรัพย์ถาวรหลักสุทธิ	27,908	

ตามงบการเงินรวมของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ของบริษัทฯ ที่ตัดค่าเสื่อมราคาครบตามอายุการใช้งานแล้วแต่ยังคงใช้งานอยู่มีมูลค่าจำนวน 11,367 ล้านบาท

สำหรับรายการและมูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรหลักที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ซึ่งจำแนกตามส่วนงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นดังนี้

รายการสินทรัพย์ถาวรหลัก	หน่วย: ล้านบาท	
	มูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม	
	2559	
ส่วนธุรกิจการกลั่นน้ำมันและจัดจำหน่ายน้ำมัน	25,381	
ส่วนธุรกิจปิโตรเคมี	2,527	
รวมมูลค่าสินทรัพย์ถาวรหลักสุทธิ	27,908	

บริษัทฯ ไม่มีการใช้ทรัพย์สินเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินหรือสัญญาใดๆ

รายละเอียดการเอาประกันภัยทรัพย์สิน

กรมธรรม์ประกันภัยที่สำคัญของบริษัทฯ ได้แก่ การประกันสรรพภัยของทรัพย์สิน ความรับผิดชอบบุคคลภายนอก และการขนส่งสินค้าทางทะเล กรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทฯ เกือบทั้งหมดทำไว้กับ บริษัทสมโพธิ์ เจแปน ประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ไม่ได้ทำประกันภัยสำหรับการหยุดชะงักของธุรกิจ (Business Interruption) ทั้งนี้ บริษัทฯ จะทบทวนความคุ้มครองตามการประกันภัยเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การประกันภัยที่มีอยู่นั้นจะสามารถครอบคลุมความเสี่ยงต่างๆ ที่บริษัทฯ ได้ตระหนักหรือคาดหมายไว้อย่างเพียงพอหรือไม่

ภายใต้กรมธรรม์ประกันสรรพภัยของทรัพย์สิน บริษัทฯ ได้เอาประกันภัยความสูญเสียสำหรับทรัพย์สินที่มีความสำคัญบางรายการ ซึ่งรวมถึงโรงกลั่นน้ำมันและหน่วยผลิตต่างๆ ของบริษัทฯ คลังน้ำมันบางแห่ง สินค้าคงคลังและอาคารสำนักงานบางแห่ง ตลอดจนอุปกรณ์และระบบที่สำคัญ ในวงเงินประกันรวมจำนวน 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐแต่ละครั้ง

ในส่วนของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกของบริษัทฯ นั้น ครอบคลุมความรับผิดตามกฎหมายและตามสัญญาที่บริษัทฯ มีต่อบุคคลภายนอก อันเกิดขึ้นเนื่องจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ความเสียหายของทรัพย์สินและการโฆษณา ซึ่งมีวงเงินประกันสำหรับความรับผิดทั่วไปต่อบุคคลภายนอกรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และมีวงเงินประกันสำหรับความรับผิดเกี่ยวกับการบิน (Aviation Related) รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับการประกันภัยการขนส่งสินค้าทางทะเล (Marine Open Cargo Insurance) ครอบคลุมความสูญเสียหรือความเสียหายในระหว่างการลำเลียงและขนถ่ายสินค้าทั้งทางอากาศ ทางทะเล และทางบก โดยมีวงเงินความคุ้มครองไม่เกิน 110 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับต่อหนึ่งลำหรือหนึ่งเที่ยวการขนส่ง

กรมธรรม์ประกันภัยข้างต้นทั้งหมดยกเว้นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายอันเกิดจากการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ภายใต้เงื่อนไขความรับผิดส่วนแรก (Deductibles) และกรมธรรม์ประกันภัยทั้งหมดจะมีการต่ออายุกรมธรรม์เป็นรายปี นอกเหนือไปจากข้อยกเว้นความคุ้มครองอื่น ๆ แล้ว การประกันภัยดังกล่าวของบริษัทฯ บางส่วนยังไม่ครอบคลุมถึงความรับผิดอันเกิดจากภัยสงครามหรือการก่อการร้ายด้วย

4.2 สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 รายการและมูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนตามที่ปรากฏในการเงินรวมของบริษัทฯ มีรายละเอียดเป็นดังนี้

รายการสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน	หน่วย: ล้านบาท	
	มูลค่าสุทธิตามบัญชีหลังหักค่าตัดจำหน่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม	
	2559	
ค่าสิทธิและใบอนุญาต	87	
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	50	
รวมมูลค่าสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนสุทธิ	137	

นอกเหนือจากค่าสิทธิและใบอนุญาต และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทฯ ยังมีรายการสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนและสิทธิอื่น ๆ ที่สำคัญอีก ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

4.2.1 สิทธิตามสัญญาเช่าระยะยาว

ภายใต้สัญญาเช่าระยะยาวที่บริษัทฯ ทำกับบริษัทย่อยของบริษัทฯ ซึ่งได้แก่ บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด และบริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด บริษัทฯ มีสิทธิครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย โดยมีเนื้อที่รวมกันประมาณ 530,000 ตารางเมตร สำหรับสถานีบริการน้ำมัน และประมาณ 205,000 ตารางเมตร สำหรับคลังน้ำมัน

โดยในการเช่าที่ดินระยะยาวจากบริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด หรือบริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด นั้น บริษัทฯ ได้ตกลงทำสัญญาเช่าที่ดินแต่ละแปลงจากบริษัทย่อยดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีกำหนดระยะเวลาเช่าประมาณ 30 ปี โดยมีการจ่ายค่าเช่าแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ค่าเช่าล่วงหน้า และค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ดิน ซึ่งค่าเช่าทั้งสองประเภทจะมีการกำหนดไว้ในสัญญาเช่าที่ดินแต่ละฉบับ

ในขณะที่การเช่าที่ดินระยะยาวจากบริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด ส่วนใหญ่แล้วสัญญาเช่าที่ดินที่บริษัทฯ ทำกับบริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด จะมีกำหนดระยะเวลาเช่าที่แตกต่างกัน โดยจะเปลี่ยนแปลงไปตามสัญญาเช่าที่ดินแต่ละฉบับ และบริษัทฯ มีสิทธิที่จะขอต่ออายุการเช่าออกไปได้อีก เมื่อสิ้นสุดการเช่าตามสัญญาเดิม โดยอัตราค่าเช่าจะมีการจ่ายชำระเป็นรายปี

มูลค่าสุทธิที่ดินตามบัญชีของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สามารถสรุปได้ ดังนี้

หน่วย: ล้านบาท

รายการที่ดิน (จำแนกตามบริษัท)	มูลค่าสุทธิตามบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม
	2559
บริษัทฯ	689
บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด	8
บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด	3,091
บริษัท เพชเชตเตอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด	1,232
รวมมูลค่าที่ดินสุทธิ	5,020

4.2.2 สิทธิและประโยชน์ที่ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

บริษัทฯ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสำหรับการประกอบกิจการการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และกิจการผลิตพาราไซลีน (Paraxylene) ประเภทการผลิตผลิตภัณฑ์เคมีจากปิโตรเลียมในประเทศไทย จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้วางไว้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำหรับการลงทุนในกิจการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2535 โดยให้มีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบวันละประมาณ 82,000 บาร์เรล โดยสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ที่บริษัทฯ ได้จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับกิจการในส่วนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในบัตรส่งเสริมการลงทุน มีอาทิ

- สิทธิในการนำคนต่างด้าวซึ่งเป็นช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อมาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม
- สิทธิที่จะถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ตามจำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นสมควร โดยมีเงื่อนไขว่า ที่ดินที่จะได้รับอนุญาตให้ถือครองกรรมสิทธิ์ตามบัตรส่งเสริม จะต้องใช้เพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น ซึ่งบริษัทฯ ได้ใช้สิทธิถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวเพื่อถือครองบางส่วนของที่ดินอันเป็นที่ตั้งโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ
- สิทธิที่จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด โดยมีเงื่อนไขว่า เครื่องจักรซึ่งได้รับยกเว้นอากรขาเข้านั้น จะต้องนำเข้ามาในปี 2538 เว้นแต่จะได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาการนำเข้าจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันสิทธิได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรดังกล่าวของบริษัทฯ ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว

- สิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งเงินออกนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศได้

ในปี 2550 บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิประโยชน์ตามบัตรส่งเสริมข้างต้นสำหรับการนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้จัดหรือป้องกันมลภาวะแวดล้อม ภายในช่วงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550 จนถึง วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2551

สำหรับกิจการผลิตพาราไซลีนในส่วนหนึ่งของโรงงานอะโรเมติกส์ของบริษัทฯ นั้น บริษัทฯ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2541 ให้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานอะโรเมติกส์ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชา โดยมีกำลังการผลิตพาราไซลีนประมาณ 350,000 ตันต่อปี (เวลาทำงาน 24 ชั่วโมงต่อวัน และวันทำงาน 365 วันต่อปี) ซึ่งต่อมาบริษัทฯ ได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสำหรับการขยายกำลังการผลิตเป็น 420,000 ตันต่อปี และ 540,000 ตันต่อปี เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2544 และวันที่ 23 กรกฎาคม 2546 ตามลำดับ โดยสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ที่บริษัทฯ ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่สำคัญประกอบด้วย

- สิทธิในการนำคนต่างด้าวซึ่งเป็นช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อมาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม
- สิทธิที่จะถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ตามจำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นสมควร โดยมีเงื่อนไขว่า ที่ดินที่จะได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ตามบัตรส่งเสริม จะต้องใช้เพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น
- สิทธิที่จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอนุมัติ โดยมีเงื่อนไขว่า เครื่องจักรซึ่งได้รับยกเว้นอากรขาเข้านั้น จะต้องนำเข้ามาภายในวันที่ 16 มกราคม 2543 เว้นแต่จะได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาการนำเข้าจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งต่อมา บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลานำเข้าเครื่องจักรเฉพาะส่วนที่เพิ่มกำลังการผลิตออกไปตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2548 ภายใต้ข้อกำหนดว่า จะต้องเปิดดำเนินการครบตามโครงการภายในวันที่ 30 ตุลาคม 2548 ทั้งนี้ ในปัจจุบันสิทธิได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรดังกล่าวของ บริษัทฯ ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว
- สิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งเงินออกนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศได้
- สิทธิที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเวลา 8 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้น โดยสิทธิในการได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนี้ได้สิ้นสุดไปเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2550

5. ข้อพิพาททางกฎหมาย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทฯ มีข้อพิพาททางกฎหมายหลายคดีที่เกิดจากการประกอบธุรกิจ โดยปกติของ บริษัทฯ บริษัทฯ ไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องในคดีความหรือการดำเนินการทางกฎหมายอื่นใดที่บริษัทฯ เชื่อว่า จะมีผลกระทบใน ด้านลบต่อสินทรัพย์ของบริษัทฯ ที่เป็นจำนวนสูงกว่าร้อยละ 5 ของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

6.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของบริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

ชื่อย่อ	: ESSO
ประเภทธุรกิจ	: ประกอบกิจการโรงกลั่นปิโตรเลียม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแบบครบวงจร รวมทั้งการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อะโรเมติกส์และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ
เลขทะเบียนบริษัท	: 0107539000073
ทุนจดทะเบียน	17,110,007,246.71 บาท ประกอบด้วยหุ้นสามัญจำนวน 3,467,916,666 หุ้น มูลค่าตราไว้ 4.9338 บาทต่อหุ้น
ทุนชำระแล้ว	17,075,181,200.40 บาท ประกอบด้วยหุ้นสามัญจำนวน 3,460,858,000 หุ้น มูลค่าตราไว้ 4.9338 บาทต่อหุ้น
ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	: เลขที่ 3195/17-29 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110
โทรศัพท์	: 02 262-4000
โทรสาร	: 02 262-4800
เว็บไซต์	: www.esso.co.th
แผนกนักลงทุนสัมพันธ์	
โทรศัพท์	: 02 262-4788
E-mail	: essoIR@exxonmobil.com

ข้อมูลของบุคคลอ้างอิง

นายทะเบียนหลักทรัพย์	: บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เลขที่ 93 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์: 02 009-9999 (SET Contact Center)
ผู้สอบบัญชี	: ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต บริษัท ไพร์วฮอเวอร์เฮาส์คูเปอร์ส์ เอบีเอส จำกัด อาคารบางกอกซิดีทาวเวอร์ ชั้น 15 เลขที่ 179/74-80 ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120 โทรศัพท์: 02 344-1000

บริษัทย่อย บริษัทร่วม และบริษัทที่เกี่ยวข้อง

ชื่อ-ที่อยู่ของบริษัท	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (บาท)	สัดส่วนการถือหุ้น ของบริษัทฯ (ร้อยละ)
บริษัท โมบิล เอ็นเทอร์ไพรซิส (ประเทศไทย) จำกัด (METL) 3195/17-29 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์: 02 262-4000	ไม่ได้ประกอบ กิจการ	3,333,000	100
บริษัท วิสาหกิจส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัด (IPEL) 3195/26 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์: 02 262-4000	ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์	3,333,400	30 ⁽¹⁾
บริษัท ร่วมพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด (UIDC) 3195/27 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์: 02 262-4000	ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์	10,000,000	49 ⁽¹⁾
บริษัท เพชเชเดอร์ เอ็นเตอร์ไพรเซส จำกัด (PSE) 3195/27 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์: 02 262-4000	ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์	10,000,000	33 ⁽²⁾
บริษัท ไทยซี-เซ็นเตอร์ จำกัด (TCC)* 3195/21 ถนนพระราม 4 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์: 02 262-4000	บริการสถานีน้ำมัน และร้านสะดวกซื้อ	50,000,000	0 ⁽³⁾
บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด (THAPPLINE) 2/8 หมู่ 11 ถนนลำลูกกา ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา ปทุมธานี 12150 โทรศัพท์: 02 991-9130	ขนส่งน้ำมันทาง ท่อ	8,479,000,000	21
บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BAFS) 171/2 หมู่ 10 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์: 02 834-8900	ให้บริการน้ำมัน อากาศยานแก่สาย การบิน	637,496,657	7

* หลังจากเสร็จสิ้นการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการสถานีบริการน้ำมันโดยให้ผู้ดำเนินการสถานีบริการเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด บริษัท ไทย ซี-เซ็นเตอร์ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการชำระบัญชี

(1) สำหรับหุ้นที่เหลือเป็นหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งถือโดยพนักงานของบริษัทฯ และ/หรือบริษัทในเครือของเอ็กซอน โมบิล คอร์ปอเรชั่น

(2) ส่วนที่เหลือถือหุ้นโดยบริษัท UIDC และ IPEL

(3) บริษัทฯ ไม่ได้ถือหุ้นโดยตรงในบริษัท TCC แต่จำนวนหุ้นที่ออกและจำหน่ายทั้งหมดของบริษัท TCC ถือ โดยบริษัท UIDC